

Emmi Salonen

VAIHTO-OPISKELIJOIDEN MIELIKUVAT SATAKUNNAN
MAAKUNNASTA JA SUOMESTA

Matkailun koulutusohjelma
2016

VAIHTO-OPISKELIJOIDEN MIELIKUVAT SATAKUNNAN MAAKUNNASTA JA SUOMESTA

Salonen, Emmi
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma
Joulukuu 2016
Ohjaaja: Salo, Vappu
Sivumäärä: 56
Liitteitä: 1

Asiasanat: mielikuva, vaihto-opiskelija, kulttuuri

Tämän opinnäytetyön aiheena oli vaihto-opiskelijoiden mielikuvat Satakunnan maakunnasta ja Suomesta. Opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli selvittää minkälainen mielikuva vaihto-opiskelijoilla oli Satakunnan maakunnasta ja Suomesta ennen vaihtoaikaa sekä miten mielikuva muuttui vaihdon aikana. Työ tehtiin toimeksiantona Satakunnan ammattikorkeakoulun matkailuliiketoiminnan tutkimusryhmälle.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Tutkimus toteutettiin haastatteluilla, jotka tehtiin huhtikuun 2016 aikana. Tutkimuksessa oli mukana 11 Satakunnan ammattikorkeakoulussa opiskelevaa vaihto-opiskelijaa, joille järjestettiin yksilöhaastattelut. Haastattelumenetelmänä oli puolistrukturoitu eli teemahaastattelu, jossa haastateltaville esitettiin teemojen ympärille rakennetut kysymykset. Haastateltavat pyrittiin valitsemaan niin, että saatiin näkökulmia mahdollisimman monesta eri kulttuurista.

Teoriaosuudessa käytiin läpi Suomea, suomalaista kulttuuria, Satakuntaa alueena sekä Satakuntaa vaihto-opiskelijalle. Lisäksi avattiin käsitteet mielikuva ja kokemus sekä perehdyttiin eri kulttuurien kohtaamisiin kulttuurin, monikulttuurisuuden ja kulttuurishokin kautta.

Tutkimuksesta selvisi, että haastateltavista kaikilla oli jonkinlainen mielikuva Suomesta ja varsinkin suomalaisista jo ennen vaihtoaikaa. Sen sijaan Pori ja Satakunta olivat kaikille haastateltaville vieraita paikkoja. Näin ollen voidaan todeta, että paikkakuntalähtöisyys ei ollut vaihto-opiskelijoille tärkeässä osassa, vaan ohjaavana tekijänä oli Suomi. Yleisin tekijä haastateltavien mielikuvien muuttumisessa oli suomalaisten luonne. Mielikuva suomalaisista oli muuttunut positiivisemmaksi kuin mitä se oli ennen vaihtoon lähtemistä.

EXCHANGE STUDENTS' IMAGES OF SATAKUNTA REGION AND FINLAND

Salonen, Emmi

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Tourism

December 2016

Supervisor: Salo, Vappu

Number of pages: 56

Appendices: 1

Keywords: image, exchange student, culture

The purpose of this thesis was to study the exchange students' images of Satakunta region and Finland. The research scheme was to find out what kind of image the exchange students had of Satakunta region and Finland, and how the image changed during the student exchange. The thesis was made as an assignment for Tourism business research group of Satakunta University of Applied Sciences.

The research method was qualitative and it was done by interviews that took place in April 2016. There were 11 exchange students of Satakunta University of Applied Sciences individually interviewed. The interview method used in this study was semi-structured interview in which the questions were built around defined themes. In order to gain knowledge from varying perspectives the interviewees were chosen from different cultural groups.

The theory part of this thesis consisted of information about Finland as a tourist country, Finnish culture, Satakunta as a region and Satakunta for an exchange student. In addition to those, the concepts of image and experience were clarified as well as meeting different cultures were studied through culture, multicultural and cultureshock.

The research showed that all of the interviewees had some kind of image of Finland and especially of Finnish people before the student exchange. Instead, none of the interviewees were familiar with Pori and Satakunta so Finland was the controlling factor over locality. Finnish people's personality was the most common element that had changed the exchange students' image compared to what it was before the exchange. The image of Finnish people had become more positive than what it was.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1	Tutkimustehtävä ja aiheen valinta	6
2.2	Tutkimuksen tavoite.....	6
2.3	Tutkimuksen toimeksiantaja	7
3	SUOMI JA SATAKUNTA	7
3.1	Suomi matkailumaana.....	7
3.2	Suomalainen kulttuuri.....	9
3.3	Satakunta alueena.....	10
4	SATAKUNTA VAIHTO-OPISKELIJALLE	11
4.1	Satakunnan ammattikorkeakoulu ja vaihto-ohjelmat.....	11
4.2	Vaihto-oppilas ja opiskelijavaihto	14
5	MIELIKUVA JA KOKEMUS	15
5.1	Mielikuva ja sen muodostuminen	15
5.2	Kokemus	16
6	ERI KULTTUURIEN KOHTAAMINEN	19
6.1	Kulttuuri ja monikulttuurisuus.....	19
6.2	Kulttuurishokki	22
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TUTKIMUSMENETELMÄ	25
7.1	Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus.....	25
7.2	Haastattelu.....	27
7.3	Tiedonkeruumenetelmänä teemahaastattelu	28
7.4	Tutkimuksen toteutus ja kohderyhmä.....	30
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYSOINTI.....	32
8.1	Suomen valikoituminen kohdemaaksi	32
8.2	Mielikuva Satakunnasta ja Suomesta sekä suomalaisuudesta ennen ja jälkeen vaihdon.....	36
8.3	Vaihto-opiskeluun hakeutumisen prosessi.....	41
8.4	Ennakkoluulot ja kommunikointi suomalaisten kanssa.....	44
9	YHTEENVETO	48
10	LUOTETTAVUUSTARKASTELU	49
11	POHDINTA.....	52
11.1	Tilaaajan palaute.....	53
	LÄHTEET.....	54

1 JOHDANTO

Viimeisen kymmenen vuoden aikana opiskelijaliikkuvuus Suomessa on kasvanut hurjaa tahtia. Varsinkin ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä suomalaisissa korkeakouluissa on lisääntynyt. Vuodesta 2006 kansainvälisten opiskelijoiden määrä on kaksinkertaistunut. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut 2015 a.) Vaihto-opiskelijalle opiskelijavaihto on kasvattava ja ikimuistoinen kokemus, jonka aikana opiskelija muodostaa elämänkuisia ystävyys-suhteita. Vaihtoaikana opiskelija itsenäistyy ja oppii elämään uudenlaisessa kulttuurissa. Vaihto-opiskelijalla on ennen vaihtoa usein jonkinlainen mielikuva siitä mitä on edessä, ja vaihdon aikana mielikuvan ja oletusten saattaa huomata olleen virheellisiä.

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus ja sen tavoitteena on selvittää miten Satakunnan ammattikorkeakoulussa opiskelevien vaihto-opiskelijoiden mielikuvat ja näkemykset Satakunnan maakunnasta sekä Suomesta muuttuvat opiskelijavaihdon aikana. Tutkimustehtävälle etsitään vastausta haastatteleamalla Satakunnan ammattikorkeakoulun kevään 2016 vaihto-opiskelijoita.

Tutkimuksessa perehdytään Suomeen, suomalaiseen kulttuuriin, Satakuntaan alueena sekä vaihto-opiskeluun Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Tämän lisäksi teoriaosuudessa avataan käsitteet mielikuva ja kokemus. Lisäksi perehdytään eri kulttuurien kohtaamisiin ja avataan termit kulttuuri, monikulttuurisuus sekä kulttuurishokki.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tutkimustehtävä ja aiheen valinta

Tutkimustehtävänä on selvittää, minkälainen mielikuva vaihto-opiskelijoilla on Satakunnan maakunnasta ja Suomesta sekä suomalaisesta kulttuurista ennen vaihtoaikaa ja miten mielikuva muuttuu opiskeluvaihdon aikana. Työssä tutkitaan myös vaihto-opiskelijoiden hakuprosessia ja tarkastellaan vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten välistä kommunikointia.

Tutkimuksen aihe valikoitui tutkijan kiinnostuksen vuoksi. Tutkija suoritti oman työharjoittelunsa Englannissa kesän 2015 aikana, jolloin kiinnostus opinnäytetyön kansainväliseen aiheeseen heräsi. Tutkijalla oli harjoitteluunsa lähtiessä tietynlainen kuva kohdemaasta ja sen ihmisistä, mutta harjoitteluun jälkeen mielikuva oli muuttunut. Tämän pohjalta tutkija halusi vuorostaan selvittää, minkälainen mielikuva hänen kotimaahansa saapuvilla vaihto-opiskelijoilla on paikallisesta kulttuurista ja ihmisistä sekä, miten mielikuva muuttuu Suomessa vietetyn aikajakson aikana.

2.2 Tutkimuksen tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten vaihto-opiskelijoiden ennakkokäsitykset ja mielikuvat Satakunnasta ja Suomesta muuttuvat opiskeluvaihdon aikana. Tässä opinnäytetyössä teoriaosuuden keskeiset aihealueet ovat Suomi, suomalainen kulttuuri ja Satakunta sekä vaihto-opiskelu Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Lisäksi avataan käsitteet mielikuva ja kokemus. Eri kulttuurien kohtaamisiin perehdytään kulttuurin, monikulttuurisuuden ja kulttuurishokin kautta. Teoriaosuudessa käytetään sekä kirjallisia että sähköisiä lähteitä. Valtaosa kulttuurien kohtaamista koskevista lähteistä on englanninkielisiä, kun taas mielikuvaa ja kokemusta sekä vaihto-opiskelua Satakunnan ammattikorkeakoulussa koskevat lähteet ovat pääosin suomeksi. Tutkimus toteutetaan haastattelemalla Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porissa Tiedepuiston ja Tiilimäen kampuksella keväällä 2016 opiskelevia vaihto-opiskelijoita. Haastattelut tehdään yksilöhaastatteluina mahdollisimman monipuolisen lopputuloksen saamiseksi, ja haastattelumuotona käytetään teemahaastattelua.

2.3 Tutkimuksen toimeksiantaja

Tutkimuksen toimeksiantajana on Satakunnan ammattikorkeakoulun matkailuliiketoiminnan tutkimusryhmä. Ruokatuotannon lehtori V. Salon mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 10.10.2016) Satakunnan ammattikorkeakoululla on aluevastuu Satakunnan maakunnan matkailun aluekehittämisestä. Tutkimusryhmä tukee toiminnallaan tätä tavoitetta. Siksi tutkimusryhmä on kiinnostunut myös vaihto-opiskelijoiden näkemyksistä Satakunnasta matkailukohteena.

Lisäksi tutkimusryhmän painopisteenä on matkailuelinkeinon liiketoimintaosaamisen ja –mallien kehittäminen Satakunnassa. Tutkimusryhmä huomioi myös alan verkostojen, tuotteiden ja palvelujen kehittämisen Satakunnan alueella sekä pyrkii viemään eteenpäin alan yrittäjyyden uusia muotoja. Erityisesti luontomatkailu ja luontoläheisten hyvinvointipalvelujen edistäminen on tutkimusryhmälle yksi tärkeimmistä teki-
jöistä. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2016 a.)

3 SUOMI JA SATAKUNTA

3.1 Suomi matkailumaana

Matkailumaalla tarkoitetaan useimmiten valtiota, jossa ulkomaalaisten turistien määrä on suuri ja näin ollen valtio saa merkittäviä matkailutulvoja. Kävijämäärät tai matkailutulot eivät kuitenkaan anna täysin oikeaa käsitystä matkailun todellisesta määrästä, koska maiden pinta-ala, väkiluku ja taloudellinen rakenne vaihtelevat. Turismia kuvaavat luvut tulisi suhteuttaa relatiivisiin eli suhteellisiin mittareihin, kuten maan väkilukuun. Maan turismia tarkasteltaessa tulee myös verrata kansainvälisten matkailutulojen ja –menojen suhdetta eli matkailutasetta. Lisäksi tulee huomioida, että suuri osa matkailusta on kotimaanmatkailua eli oman väestön matkustelua asuinmaassaan. (Vuoristo & Vesterinen 2001, 11-12.)

Visit Finland-verkkosivusto (2016) listaa sivuillaan Suomen vetovoimatekijät matkailumaana. Vetovoimatekijöitä ovat revontulet, keskiyön aurinko, sauna sekä järvet ja luonto. Lisäksi hiihtokohteet, suomalainen muotoilu ja joulupukki ovat Visit Finland:in mukaan matkailijoita houkuttavia tekijöitä. Revontulia ilmestyy taivaalle pimeään talveen siirryttäessä ja niitä esiintyy enimmäkseen Pohjois-Suomessa, kuten Lapissa. Revontulien näkeminen vaatii riittävää pimeyttä ja selkeää taivasta, mikä tekee loppusyksystä, talvesta ja alkukeväästä suotuisimmat ajat revontulien kannalta. Keskiyön aurinko taas on Suomen kesän erikoisin luonnonilmiö. Se on vahvimmillaan kesä- ja heinäkuussa, mutta pisimpään aurinko pysyy taivaalla Suomen pohjoisosissa.

Saunominen on merkittävä osa suomalaista perinnettä ja kulttuuria. Suomessa on keskimäärin yli 2 miljoonaa saunaa. Suomen asukasluvun ollessa 5.3 miljoonaa, saunojen määrä vastaa noin yhtä saunaa jokaisessa kotitaloudessa. Suomalaisille sauna merkitsee rentoutumista sekä kehon ja mielen puhdistamista. Monille turisteille suomalainen sauna on yksi upeimpia kokemuksia. Saunomiseen yhdistetään usein myös uiminen. Saunomisen lisäksi vetovoimatekijänä voidaankin pitää myös puhtaita järviä. Suomea kutsutaan usein tuhansien järvien maaksi, sillä suuri osa Suomea on järvien peitossa, mikä erottaa maan muista Euroopan maista. Saimaa on Suomen suurin järvi ja näin ollen myös yksi maan suosituimpia turistikohdeita. Suomen luonto houkuttaa matkailijoita ympäri maailman. Laajat vihreät metsät, Itämeren saaret, siniset järvet ja arktiset tunturit ovat Suomen erikoisuuksia. (Visit Finland:in www-sivut 2016.)

Suomessa on yli 75 hiihto- ja laskettelukohtetta. Suurimmat niistä sijaitsevat Lapin tuntureilla ja tarjoavat näköalojensa vuoksi jotakin todella erilaista verrattuna tavallisiin hiihtokohteisiin Euroopassa. Joissakin hiihtokohteissa on myös mahdollista päästä kokeilemaan huskykoira- ja poroajelua, moottorikelkkailua, lumikengillä kävelyä sekä pilkkimistä. Hiihto- ja laskettelukohteiden lisäksi joulupukki on matkailijoita Suomeen tuova tekijä. Joulupukki tervehtii sekä suomalaisia että ulkomaalaisia vierailijoita Rovaniemellä ympäri vuoden. Pohjoisen napapiirin postitoimisto vastaanottaa vuosittain yli puoli miljoonaa Joulupukille osoitettua kirjettä eri puolilta maailmaa. (Visit Finland:in www-sivut 2016.)

Visit Finland –sivusto (2016) mainitsee myös suomalaisen muotoilun yhtenä Suomen vetovoimatekijänä. Jotkut maailman jäljitellyimmistä ja ihailuimmista suunnittelijoista

ovat kotoisin Suomesta. Esimerkiksi Eero Aarnion pallotuoli ja Marimekon unikat ovat saavuttaneet suosiota maailmalla. Suomi on luonut uusia trendejä jo vuosikymmeniä ja monet suomalaiset suunnittelijat saavat inspiraationsa suomalaisesta luonnosta.

3.2 Suomalainen kulttuuri

Suomalaisille luonto on tärkeä osa kulttuuria. Suomalaiset käyttävät Suomen lukuisat metsät ja järvet hyödyksi lähtemällä kesämökeilleen pitkän talven jälkeen. Suomalaista kulttuuria kuvastaa olennaisesti myös sauna. Saunoa voi useimmissa kotitalouksissa, kesämökeillä, leirintäalueilla ja lukuisissa muissa paikoissa. Saunomista pidetään terveyttä edistävänä tekijänä, mutta suomalaisille se on lisäksi paikka sosialisoitua ja rentoutua ystävien kesken. Jopa liiketapaaminen voidaan mahdollisesti järjestää saunomisen yhteydessä. (Symington & Le Nevez 2015, 276-277.)

Suomalaiset pitävät itseään hyvin individualistisina eli yksilöllisinä, mutta ovat kuitenkin samalla yhteishenkisiä ihmisiä. Tätä voidaan selittää esimerkiksi sillä, että suomalaiset maksavat korkeita veroja taatakseen kaikille ilmaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet. Suomalaisille myös lakien ja muiden sääntöjen noudattaminen on tärkeää, eivätkä he halua vastustaa luotuja sääntöjä saadakseen huomiota. (Swallow 2011, 61.)

Kulttuureja voidaan verrata sen perusteella, arvostaako yhteisö enemmän ihmisen ominaisuuksia vai saavutuksia. Esimerkiksi Kiinassa ikä ja sen tuoma viisaus ovat hyvin arvostettuja piirteitä. Suomessa taas kova työ halutun tavoitteen saavuttamiseksi nostetaan korkeaan arvoon. Suomalaiset ovat ahkeria, sinnikkäitä ja vankan työmoraa- lin omaavia. Suomalaiset uskovat tasa-arvoisuuteen ja siihen, että jokaisella on oikeus ilmaista mielipiteensä. Tämän vuoksi suomalaiset ovat melko suvaitsevaisia ja kärsivällisiä. Työpaikoilla hierarkia eli arvo-asteikko on kuitenkin käytössä, sillä esimies on se, joka tekee lopulta suurimmat päätökset. Suomalaiset vaikuttavat sulkeutuneilta ja omiin oloihinsa vetäytyviltä varsinkin tunteikkaista kulttuureista tulevien ihmisten mielestä. Suomalaiset ihailevat ihmisissä viileyttä ja rauhallista arvostelukykä sekä

uskovat rehellisyyden vievän pitkälle. He ovat täsmällisiä ja tapaamisiin saavutaan ajallaan. (Swallow 2011, 62-63.)

3.3 Satakunta alueena

Satakunta on kolmen seutukunnan alue. Pohjois-Satakunnan seutukunta koostuu Honkajoesta, Jämijärvestä, Kankaanpäästä, Karviasta ja Siikaisista. Pohjois-Satakunnan seutukunta on melko maaseutumainen ja sen keskuksen voi sanoa olevan Kankaanpään kaupunki. Porin seutukunta muodostuu Merikarviasta, Porista, Pomarkusta, Ulvilasta, Nakkilasta, Huittisista, Harjavallasta, Kokemäestä ja Luviasta. Tämä alue muodostaa Satakunnan ydinalueen ja se on väestöluvultaan seutukunnista suurin. Rauman seutukunta sijaitsee Satakunnan etelä-osassa ja siihen kuuluvat Rauma, Eura, Eurajoki ja Säkyli. Seutu on merellistä ja teollista ja sillä on laaja historia sekä kulttuuritausta. (Satakuntaliiton www-sivut 2016 a.)

Satakunta on tunnettu kulttuurimaakuntana, jossa kulttuuria löytyy lähes kaikkialta. Satakunnasta löytyy kaksi Unescon maailmanperintökohdetta. Unescon maailmanperintökohteet ovat kansainvälisesti ainutlaatuisia kulttuuri- ja luonnonperintöjä. Satakunnassa näitä ovat Raumalla sijaitsevat Vanha Rauma ja Sammallahdenmäki. Vanha Rauma valittiin UNESCO:n maailmanperintöluetteloon vuonna 1991. Se on ainutlaatuinen esimerkki vanhasta pohjoismaisesta puukaupungista, joka on edelleen säilynyt elävänä ja hyvin hoidettuna. Vanha Rauma on myös laajin yhtenäisenä säilynyt puukaupunkialue Pohjoismaissa. Sieltä löytyy runsaasti pieniä putiikkeja, kahviloita ja museoita. Sammallahdenmäki taas on Suomen ensimmäinen arkeologinen maailmanperintökohde. Se on 2000-3500 vuotta vanha muinaisjäännösalue, jossa on kooltaan ja muodoltaan erilaisia hautaröykkiöitä. Sammallahdenmäki on yksi Skandinavian merkittävimpiä pronssikulttuurin kohteita. (Satakuntaliiton www-sivut 2016 b.)

Rauma on Vanhan Rauman ja Sammallahdenmäen lisäksi tunnettu myös saaristostaan. Rauman saaristossa on noin 300 saarta ja se on myös keskeinen osa Selkämeren kansallispuistoa. Rauman saaristossa on tasokkaita palveluja ja kohteita, joihin päästäkseen ei tarvitse omaa venettä. Näitä ovat esimerkiksi Kylmäpihlajan majakkasaari, Kuuskajaskarin loma- ja linnakesaari sekä Reksaaren luontosaari, joihin on kesäaikaan

vesibussiyhteydet päivittäin. (Rauman kaupungin www-sivut 2016.) Tämä luo myös vaihto-opiskelijoille mahdollisuuden päästä tutustumaan saaristoon, sillä vaihto-opiskelijoilla ei ole käytössään omaa venettä.

Pori on suosittu opiskelijakaupunki myös vaihto-opiskelijoille. Satamat ja kansainvälisyys, kauppa ja teollisuus sekä kulttuuri ovat luoneet Porille vankan kivijalan. Pori on kulttuurinsa puolesta yksi Suomen johtavimpia tapahtumakaupunkeja. (Porin kaupungin www-sivut 2016.)

Porissa tunnetuimpia nähtävyyksiä ovat Yyterin hiekkaranta ja Kirjurinluodon kaupunkipuisto. Yyteri on noin kuuden kilometrin mittainen laajasta dyynialueestaan tunnettu hiekkaranta. Yyteri tarjoaa lukuisia retkeilyreittejä, jotka yhdistävät tärkeimmät luontokohteet ja nähtävyydet. Yyteristä löytyy myös majoituspaikkoja sekä ravintoloita. (Porin Seudun Matkailu Oy Maisa:n www-sivut 2016.) Kirjurinluoto on keskellä Kokemäenjokea sijaitseva Porin keskuspuisto. Se on erittäin suosittu ulkoilu- ja virkistyspaikka kaikenikäisille. Ulkopaikkakuntalaiset tuntevat Porin Kirjurinluodon pääasiassa Porin Jazzin suurtapahtumapaikkana. "Kirjurista" löytyy niin kahvila ja kesäravintola kuin leikkipuistojakin, mutta uimaranta ja luontopolut sekä laaja puistoalue houkuttavat kesäisin varsinkin turisteja ja auringonpalvojia. (Palvelupiste Porinan www-sivut 2016.)

4 SATAKUNTA VAIHTO-OPISKELIJALLE

4.1 Satakunnan ammattikorkeakoulu ja vaihto-ohjelmat

Satakunnan ammattikorkeakoulu on noin 6000 opiskelijan ja 400 työntekijän kansainvälisesti painottunut korkeakoulu, joka tarjoaa laajat koulutusmahdollisuudet eri aloille. Satakunnan ammattikorkeakoulun vaikutusalueena on länsirannikko ja koulutuspaikkakuntia on neljä; Pori, Rauma, Huittinen ja Kankaanpää. Satakunnan Ammattikorkeakoulu profiloituu teollisuuskorkeakouluksi alueen tarpeiden mukaan. Tarkoituksena on suunnata opiskelijoiden osaaminen uudistumiseen, vientiosaamiseen ja

työvoiman toimintakykyyn. Tavoitteena on, että jokainen opiskelija työllistyy mahdollisimman pian valmistumisensa jälkeen. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2016 b.) Satakunnan ammattikorkeakoulun vahvuuksina ovat automaatio ja teollisuus, merenkulku sekä ikäihmisten palvelut. Nousevia aloja taas ovat vesi- ja energiateknologia, logistiikka sekä matkailuliiketoiminta. Vahvuusalat perustuvat osittain kansainvälisyyteen, ulkoiseen rahoitukseen ja laajaan yhteistyöverkostoon. Myös nousevia aloja ohjaa pääasiassa kansainvälistyminen. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2016 c)

Satakunnan ammattikorkeakoulu tekee yhteistyötä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa ympäri maailmaa. Korkeakouluilla on valittavana useita eri vaihto-ohjelmia, joilla esimerkiksi edistetään korkeakoulujen kansainvälistymistä. Satakunnan ammattikorkeakoulu käyttää mm. seuraavia vaihto-ohjelmia: Erasmus+, Nordplus, FIRST, Magellan, Bilateral agreements ja Free-mover. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2016 d.)

Erasmus+ on Euroopan unionin koulutus-, nuoriso-, ja urheiluohjelma, jolla rahoitetaan eurooppalaista yhteistyötä. Ohjelman tavoitteena on parantaa nuorten työllisyysmahdollisuuksia ja koulutustasoa, sekä kehittää nuorisotyötä. Ohjelmaan kuuluvat EU-maat, Norja, Islanti, Liechtenstein, Turkki ja Makedonia. Erasmus+ -ohjelma toimii vuosina 2014-2020 ja se yhdistää aiemmat EU-ohjelmat jatkaen niiden toimintaa. Ohjelmalla on kolme kulmakiveä, joista ensimmäinen on oppimiseen liittyvä liikkuvuus, jolla rahoitetaan opiskelijoiden ja henkilöstön kuten opettajien liikkuvuutta. Toisena on yhteistyöhankkeet, joista rahoitetaan esimerkiksi kumppanuushankkeita. Kolmas kulmakivi on toimintapolitiikan uudistamisen tuki, josta rahoitetaan mm. eurooppalaisia verkostoja. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut 2016 b.)

Nordplus ohjelman tavoitteena on vahvistaa koulutusyhteistyötä Pohjoismaiden välillä ja synnyttää yhteinen koulutusalue Pohjoismaihin ja Baltian maihin sekä tukea koulutuksen idearikkaiden tuotteiden ja käytäntöjen kehittämistä. Nordplus pyrkii myös kehittämään elinikäisen oppimisen laatua tekemällä yhteistyötä koulutuksen ja työelämän kanssa. Näiden lisäksi ohjelman tavoitteena on myös kasvattaa kiinnostusta pohjoismaisiin kieliin, erityisesti tanskaan, norjaan ja ruotsiin sekä lisätä nuorten kielten

osaamista. Nordplus myös edistää pohjoismaista kulttuuria sekä pohjoismaiden ja Baltian maiden kulttuurin ymmärtämistä etenkin nuorten keskuudessa. Nordplus-ohjelman alaohjelmia ovat Nordplus Junior, Nordplus Korkeakoulutus, Nordplus Aikuis- koulutus, Nordplus Horisontal ja Nordplus Pohjoismaiset kielet. Nordplus Korkeakou- lutus on nimenomaan korkeakouluille suunnattu ohjelma, joka tukee opiskelija- ja opettajaliikkuvuutta sekä yhteistyötä korkeakoulujen välillä Pohjoismaissa ja Balti- assa. Sen tavoitteena on kasvattaa yhteistyötä vaihtojen ja kokemusten kautta niiden korkeakoulujen välille, jotka ovat ohjelmassa mukana. Se myös pyrkii kehittämään yhteistyötä korkeakoulujen ja työelämän välillä. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yh- teistyön keskus CIMO:n www-sivut 2016 c.)

FIRST-ohjelma eli Finnish-Russian Student and Teacher Exchange Programme on Suomen ja Venäjän lähialueiden korkeakoulujen välinen vaihto-ohjelma. Se edistää yhteistyötä Suomen ja Venäjän lähialueiden korkeakoulujen välillä tukemalla niiden välistä opiskelija- ja opettajavaihtoa sekä yhteisten intensiivikurssien toteuttamista. FIRST-ohjelmassa on kyse verkostoja muodostavista korkeakouluista, joille myönne- tään FIRST-apurahoja. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut 2016 d.)

Magellan vaihto-ohjelma tarjoaa opiskelijoille ja opettajille mahdollisuuden opiskella tai työskennellä korkeakouluissa tai yliopistoissa ympäri maailmaa. Ohjelma antaa mahdollisuuden opiskella ulkomailla lukukauden tai lukuvuoden ajan sekä tarvittaessa myös lyhyemmät vaihtojaksot onnistuvat. Magellan toimii 13 eri maassa ja 35 eri kor- keakoulussa tai yliopistossa. Suomessa se toimii Satakunnan ammattikorkeakoulussa Raumalla, Porissa ja Kankaanpäässä sekä Lapin ammattikorkeakoulussa. (The Magel- lan Exchange www-sivut 2016.)

Free mover-vaihto-ohjelmassa on kyse vaihtopaikan järjestämisestä itsenäisesti. Mi- käli opiskelija ei löydä opiskelijavaihto-ohjelmasta mieluisaa opiskelupaikkaa ulko- mailla, on Free mover vaihto-ohjelma hänelle sopiva. Free mover-opiskelijoilla on sa- manlaiset oikeudet kuin muilla opiskelijoilla, jotka lähtevät oman korkeakoulun vaih- tokohteisiin. Free mover-opiskelijaa koskevat samat säännöt opintosuunnitelmasta sekä opintojen hyväksiluvusta, tasosta ja määrästä kuin muitakin korkeakoulun omiin vaihtokouluihin lähtijöitä. Free mover- opintoihin kuuluu myös taloudellinen tuki

omalta korkeakoululta sekä mahdollisesti myös yksityisiltä säätiöiltä. (Free Mover Opiskelijavaihdon www-sivut 2016.)

4.2 Vaihto-oppilas ja opiskelijavaihto

Vaihto-oppilas on toisen asteen koulutuksen tai yliopiston/korkeakoulun opiskelija, joka matkustaa ulkomaille asuakseen uudessa maassa osana vaihto-ohjelmaa. Vaihto-oppilas asuu isäntäperheessä ja käy paikallista koulua. Opiskelija saa itse vaikuttaa kurssivalintoihin ja hänen on mahdollista hyväksilukea tutkintoonsa samantasoisia opintoja. (Crislip 2016.)

Opiskelijavaihdossa on kyse osan kotimaisen tutkinnon suorittamisesta ulkomailla. Vaihtojakson aikana opiskelija opiskelee muutamia kursseja tai opintokokonaisuuksia ulkomaisessa korkeakoulussa, minkä jälkeen hän palaa takaisin Suomeen suorittamaan suorittamaan tutkintonsa loppuun. Korkeakouluopiskelijoiden on mahdollista hakea vaihtoon oman korkeakoulunsa kautta tai he voivat myös järjestää paikan itse. Itse järjestetty vaihtoaika tulee kuitenkin yleensä kalliimmaksi kuin vaihtoon lähtö jonkin ohjelman kautta. Opiskelijaa tuetaan vaihdon ajan opintotuella, mutta vaihto-ohjelmiin kuuluu usein myös apuraha. Jos vaihto-ohjelmaan ei sisälly apuraha, saattaa korkeakoulu myöntää apurahaa matkakuluihin. Opiskelijavaihto kestää usein yhden lukukauden tai lukuvuoden. Lukukaudella tarkoitetaan syys- tai kevätlukukautta ja lukuvuodella kalenterivuotta. Jotkin korkeakoulut järjestävät myös kansainvälisiä intensiivikursseja, joiden kesto on muutamia viikkoja. Intensiivikurssi on opiskelua omaan tutkintoon kuuluvalla kurssilla monikulttuurisessa ryhmässä. Vaihdon aikana suoritettut opinnot luetaan yleensä hyväksi osana suomalaista tutkintoa. Opiskelijan tulee tehdä selkeä opintosuunnitelma ennen vaihtoon lähtöä, eli selvittää mitä kursseja hän aikoo suorittaa ulkomailla. Korkeakoulu päättää kuitenkin suomalaisten ja ulkomaalaisten opintojen vastaavuuden vasta vaihtojakson jälkeen. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut 2016 e.)

5 MIELIKUVA JA KOKEMUS

5.1 Mielikuva ja sen muodostuminen

Mielikuvat ohjaavat ihmisen ajatuksia ja käyttäytymistä ja se mitä ihminen ajattelee toisista, ohjaa hänen tekojaan ja valintojaan. Mielikuva on ihmisen psyykkinen kuva tai mieleen jäänyt vaikutelma jostakin ja se on aina subjektiivinen. Mielikuvat syntyvät ihmisten mielissä ja ne ovat jokaisen ihmisen omaa todellisuutta. Mielikuvat ovat aina mielikuvan muodostajan kannalta totta. Mielikuva aktivoituu, kun kohdataan mielikuvan kohde. (Isohookana 2007, 19-20.) Kohteena voi olla esimerkiksi toinen henkilö tai uusi kulttuuri.

Mielikuvien muodostumiseen vaikuttavat mm. tarpeet, arvot, tiedot, havainnot, asenteet, kokemukset ja ennakkoluulot. Isohookana (2007, 20) hahmottaa mielikuvan ulottuvuuksia janan avulla, jossa kuvataan mielikuva kokonaisuutena. (Kuvio 1). Mielikuvan sisällöstä suuri osa on asenteita ja ennakkoluuloja. Kokemukset ja tiedot ovat tosiasioihin pohjautuvia ja järkipäisiä elementtejä, kun taas tunteet ovat emotionaalisia eli tunneperäisiä. Kokemukset ovat usein kuitenkin mielikuvien vääristämiä ja asenteet taas saattavat muuttaa tietoja. Vaikka henkilöllä ei olisikaan henkilökohtaisia kokemuksia mielikuvan kohteesta, saattaa hänellä silti olla siitä vahva mielikuva ja näin ollen myös mielipide.

Kuvio 1. Mielikuvan ulottuvuudet (Isohookana 2007, 20)

5.2 Kokemus

Arkikielessä sanaa “kokemus” käytetään pääasiassa kahdella tavalla. Henkilöstä on mahdollista sanoa hänen olevan kokenut tai hänellä olevan kokemusta jossakin asiassa. Tällöin voidaan puhua jostakin henkilöstä esimerkiksi kokeneena purjehtijana. Kokemuksen nähdään karttuvan ajan myötä. Se kuvaa näkemystä asioista sekä valmiutta hallita käytännön tilanteita. Useimmiten kokemuksen subjekti eli henkilö on yksilö, mutta se voi olla myös iso ryhmä, kuten kokenut urheilujoukkue. Samassa merkityksessä sanaa “kokemus” käytetään myös puhuttaessa elämänkokemuksesta. Pitkään elämänkokemukseen liitetään usein ikäihmiset, joita myös pidetään viisaina. Kokemus on jotakin, josta voidaan puhua ja johon liittyviä ajatuksia voidaan jakaa. Kokemusta ei kuitenkaan ole mahdollista opettaa, vaan jokaisen tulee itse oppia ja kokea. Kaikilla ei kuitenkaan ole samaa kykyä oppia kokemuksista. (Kotkavirta 2002, 15.)

Toinen tapa kuvata kokemusta on puhua hetkellisistä elämyksistä, jotka koetaan todella voimakkaina ja merkityksellisinä. Tässä merkityksessä kokemus voi olla esimerkiksi matka tai uuteen ihmiseen tutustuminen. Tällöin kokemus voi olla miellyttävä tai epämiellyttävä. Kokemukset ovat vahvoja elämyksiä, jotka voivat jopa muuttaa yksilön omaa identiteettiä. (Kotkavirta 2002, 15-16.)

Fenomenologia on saksalaisen filosofin Edmund Husserlin kehittämä menetelmä, jolla kuvataan tajunnalle heti ilmenevät ilmiöt ilman psykologisia tai luonnontieteellisiä selityksiä. Fenomenologiassa maailma jaetaan mielikuvia käyttämällä merkityksiksi ja merkityssuhteiksi. (Kalliopuska 2005, 59.) Fenomenologisessa erityistieteessä kokemusta kuvataan suhteena. Kokemus koostuu sekä henkilöstä eli subjektista ja hänen tajunnallisesta toiminnastaan että kohteesta, johon kyseinen toiminta suuntautuu. Kokemusta voidaan kutsua merkityssuhteeksi, sillä se liittyy subjektin ja objektin yhdeksi kokonaisuudeksi. Tämän takia fenomenologinen erityistiede ei usko kokemuksen tutkimiseen, jossa kokemuksen rakenne kohdistetaan vain toiseen, joko kokevaan henkilöön tai koettuun kohteeseen. (Perttula 2008, 116-117.)

Fenomenologinen erityistiede painottaa sitä, että merkityssuhde on aina kehityksensä alussa psykologisesti tiedostamaton. Ne merkityssuhteet, jotka eivät täydenny elämyksellisesti valmiiksi, ovat tiedostamattomia kokemuksia. Kaikki merkityssuhteet eivät

täydenny elämyksellisesti valmiiksi, koska merkityssuhde syntyy yksittäisten tekojen kautta. Merkityssuhteen täydentymisen aste ei kuitenkaan määrää kokemuksen elämyksellistä merkittävyyttä. Fenomenologinen erityistiede tutkii sekä tietoisia että tiedostamattomia kokemuksia. Sen mukaan kokemus koostuu elämäntilanteesta, jolle luodaan merkitys sekä tajunnallisesta toiminnasta, joka ymmärtää. Psykologi ja professori Juha Perttula kuvaa kokemuksen näin “Kokemus on ymmärtävä ja merkityksellistyvä suhde tajuavan ihmisen ja elämäntilanteen välillä.” Todellisuus ei merkityksellisty ihmiselle ennen kuin se sisältyy johonkin elämäntilanteeseen. Ihminen ei tajunnallisesti ymmärrä mitään sellaisesta todellisuudesta, joka ei sisälly hänen elämäntilanteeseensa. Kokemus edellyttää elävää sidosta ihmisen arkielämään eikä mikään kokemus voi olla ihmiselle täysin vieras tai abstrakti. (Perttula 2008, 118-119.)

Perttula jakaa tajuavan ymmärtämisen elämäntilanteesta kahteen osioon; aiheeseen uppoutuneeseen ymmärtämiseen ja rakentavaan ymmärtämiseen. Niillä pyritään helpottamaan kokemuksen ymmärtämistä. Aiheeseen uppoutuneella ymmärtämisellä tarkoitetaan kokemusta, joka syntyy välittömästi aiheesta siihen uppoutuen. Tällöin kokemus ei etsi ymmärtämisen aiheita muualta, vaan syntyy juuri sen hetkisestä aiheesta. Kaikki ymmärtäminen ei kuitenkaan tapahdu aiheeseen uppoutuen, vaan on myös rakentava tapa ymmärtää kokemusta. Rakentava ymmärtäminen liittyy ihmisen kykyyn luoda itselleen elämäntilanne. Ihmisen itsensä luomaa elämäntilannetta kutsutaan ideaaliseksi elämäntilanteeksi. Rakentava ymmärtäminen muodostuu siis itse rakennetusta ideaalisesta elämäntilanteesta ja sen ymmärtämisestä. Rakentava ymmärtäminen koskee usein ihmisten välisiä sääntöjä ja tapoja, joiden mukaan yhteisö elää. (Perttula 2008, 120-123.)

Perttula (2008, 123-126) hahmottelee erilaisia kokemuksia perustuen aiheeseen uppoutuneeseen sekä rakentavaan ymmärtämiseen. Hän kutsuu erilaisia kokemuksia kokemuslaaduiksi ja erottelee kokemuslaaduista tunteen, intuition, tiedon ja uskon. Tunteet ovat kokemuksia, joihin ei tarvita tajunnallista taitoa tai rakentavaa ymmärtämistä. Tunteet eivät myöskään edellytä muodostuakseen kieltä eivätkä toisia ihmisiä. Tunne elää nykyhetkessä ja kokemuksen ensimmäinen reaktio on yleensä jonkinlainen tunne. Tunne koetaan vain hetkellisenä. Se menettää merkityksensä ja “tyhjentyy” tehtävänsä jälkeen. Tunteet voidaan jakaa perustunteiksi ja tunnetihentymiksi. Perustunteita ovat ilo, suru, onnellisuus, inho, viha ja pelko. Perustunteet ovat tunteita, jotka sopeuttavat

ihmisen mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti elämäntilanteeseen. Tunnetihentymä taas muodostuu useammasta tunteesta, jotka voivat syntyä samanaikaisesti tai peräkkäin. Tunteiden peräkkäisyys on kuitenkin vaikea tunnistaa, sillä tunnetihentymä on usein elämyksellisesti “ehjä”. Perustunteen ja tunnetiheyden ero on siinä, että perustunteet ovat usein vain hetkellisiä, kun taas tunnetiheyden vaatii aiheineen tarkastelua.

Toisena kokemuslaatuna Perttula näkee intuition. Hän määrittelee intuition kokemukseksi, joka merkityksellistää nykyhetkeä ja uppoutuu aiheeseen. Intuition eroaa tunteesta itsetiedostuksen kyvyllään. Tunteita ei pysty tiedostamaan ilman muita kokemuslaatuja, mutta intuitioimiseen sisältyy kyky tunnistaa syntyvä kokemus eli intuitio. Ihmisen kokemuksellinen varmuus on usein lähtöisin intuition kuuluvasta itsetiedostuksesta. Intuitiolle on tärkeää, että elämyksellinen varmuus säilyy kokemuksen syntymisen jälkeenkin. Intuitio on ihmiselle elävä kokemus, joka yksilöllistää kokijaa. (Perttula 2008, 126-127.)

Kokemuslaaduista yhtenä Perttula kuvaa tiedon. Tieto on aina rakenteeltaan kokemus, vaikka tietämisen aihe olisi syntynyt monen eri kanavan kautta. Tieto rakentuu aina sellaisesta aiheesta, joka on ihmisen oman tajunnallisen työn tulosta. Tiedon kriteerinä pidetään sitä, että jokaisen tulee voida olla selvillä aiheesta. Yleisiin käsitteisiin perustuva tieto on mahdollistanut tietämisen ja tiedon jaettavuuden. (Perttula 2008, 128-130.)

Usko on myös rakennettua ymmärtämistä ja usko rakentuu tietoa useammin tunteista. Uskon synnyttämien kokemusten ympärille muodostuu usein samaan tapaan uskovia aatteita ja niihin sitoutuvia ryhmiä. Nämä ryhmät saavat esimerkiksi poliittisen tai uskonnollisen perustan. Uskon ja tiedon erottaa parhaiten aika, jonka ne ihmiselle luovat. Tieto perustuu pääasiassa tulevaisuuteen, sillä tiedon avulla pyritään ennakoimaan tulevaisuudessa tapahtuvia asioita. Usko taas suhtautuu tulevaisuuteen huolettomammin, koska uskon kokemuksessa tulevaisuus on ilmeinen. (Perttula 2008, 130-132.)

6 ERI KULTTUURIEN KOHTAAMINEN

6.1 Kulttuuri ja monikulttuurisuus

Sanalla kulttuuri on monia eri merkityksiä. Kulttuurista tulee usein ensimmäisenä mieleen taide, musiikki, käsityöt tai jokin muu ihmisen luoma taiteen muoto. Kulttuurilla on kuitenkin myös laajempi merkitys. Sillä tarkoitetaan ajatuksen ja käytöksen kaavoja, jotka kollektiivisesti vakiintuvat jokaisessa yhteisössä. Kulttuuri ilmaisee sitä miten henkilö automaattisesti reagoi tarinoihin, tapahtumiin, muihin ihmisiin tai kohtaamiinsa tilanteisiin. Henkilö ei usein ole edes tietoinen omaamistaan kulttuurin kaavoista, sillä ne ovat kaikille luonnollisia ja tulevat esiin automaattisesti. Tällaista kulttuurin merkitystä kutsutaan usein myös nimellä “syväkulttuuri”, sillä se koskee ihmisen tietoisuuden ulkopuolella olevaa tietoa. Ihminen omaa kulttuurinsa kaavat jo lapsena ja ne sisältävät kaiken mitä hänen tulee tietää elääkseen, työskenneläkseen, ystäväystävyykseen ja ollakseen osa yhteisöä. Kulttuuri muodostuu kirjoittamattomista säännöistä, jotka ohjaavat käytöstä ja maailmankatsomusta. Kulttuurin pohjalta ihminen vastaa kysymyksiin kuten: milloin on sallittua valehdella? Minkälaisen suhteen muodostat naapuriesi kanssa? Millaiset kysymykset ovat liian henkilökohtaisia? Milloin on soveliaista vierailta toisen kotona tai kutsua joku kylään? Saman kulttuurin edustajat eivät välttämättä aina vastaa tällaisiin kysymyksiin samalla tavalla, mutta eri kulttuurien välillä vastaukset vaihtelisivat kuitenkin suuresti. (Hansel 2007, 31-32.)

Ainoastaan yhdessä kulttuurissa eläneet eivät välttämättä tiedosta muiden kulttuurien edustajilla olevan erilainen ajatusmaailma. Jokin asia, jota pidetään oikeana ja hyväksyttävänä jossakin kulttuurissa, saattaa olla täysin väärin toisessa kulttuurissa. Jokaisessa kulttuurissa on omat kaavansa ja tapansa miten esimerkiksi ystäväystävyyttä, aloittaa keskustelu tai myydä jotakin. Tuntemattoman kulttuurin keskelle mentäessä tulee selvittää ainakin kyseisen kulttuurin tärkeimmät kaavat. Näin pääsee helpommin osaksi yhteisöä ja sen normeja. Toisen kulttuurin “opettelu” ja siihen sopeutuminen ei kuitenkaan ole helppoa, sillä ihmisen oman kulttuurin normit ovat juurtuneet häneen vuosien aikana. (Hansel 2007, 32-33.)

Esimerkiksi vaihto-opiskelijalle voi olla aluksi vaikeaa tunnistaa oman ja vaihtomaansa kulttuurien välisiä eroja. On kuitenkin tekniikoita, jotka helpottavat erojen näkemistä. “Red flags” eli “punaiset liput” viittaavat ihmisen välittömiin reaktioihin uudesta kulttuurista. Tekniikkana on käyttää näitä reaktioita itselleen varoituksena kulttuurieroista, jotka voisivat johtaa väärinymmärrykseen. (Hansel 2007, 33.) Esimerkiksi Suomeen saapuva vaihto-opiskelija saattaa tutustuessaan suomalaisiin pitää heitä työkeinä sulkeutuneisuuden tai suomalaisten arvostaman “oman tilan” takia. Tällöin nämä reaktiot tulisi muuttaa “punaisiksi lipuiksi” muistuttamaan, että oman tilan arvostaminen ja sulkeutuneisuus ovat osa suomalaista kulttuuria eikä niitä kannata ymmärtää väärin.

“Punaiset liput” eivät välttämättä viittaa aina negatiivisiin reaktioihin, vaan myös välittömiä positiivisia reaktioita voidaan pitää varoituksena. Monet vaihto-opiskelijat saattavat esimerkiksi Yhdysvaltoihin mentäessä yllättyä siitä miten ystävällisiä paikalliset ovat. Yhdysvalloissa ystävällisyys on kuitenkin tavanmukainen käyttäytymisen kaava tutustuessa uuteen ihmiseen. Se ei välttämättä tarkoita, että henkilö pystyy tulemaan läheiseksi ystäväksi lyhyessä ajassa. “Punaisten lippujen” tarkoituksena on siis varoittaa ihmistä väärinymmärryksistä ja kehottaa etsimään selityksiä sille mitä hän on huomannut olevan uutta tai erilaista totuttuun omaan kulttuuriin verrattuna. (Hansel 2007, 35.)

Kulttuurienvälisiä väärinymmärryksiä voi myös välttää kuvailemalla, tulkitsemalla ja arvioimalla tilanteen ennen äkillisten johtopäätösten tekemistä. Vieraan kulttuurin omaavien ihmisten käytöstä ei tule tulkita oman kulttuurin näkökulmasta. Ihmisillä on usein tapana myös perustella käyttäytymistään etsimällä syitä siihen. Perustellessaan omaa käytöstään, ihminen lukee yleensä syyksi senhetkisen tilanteen. Esimerkiksi kun normaalisti puhelias ja sosiaalinen ihminen on keskustelun aikana hiljaa, perustelee hän tätä mahdollisesti väsymyksellä. Ulkopuolinen taas saattaisi ajatella henkilön olevan luonteeltaan ujo ja hiljainen. (Hansel 2007, 36-37.)

Kulttuurierojen väärinymmärrystä voi myös ehkäistä välttämällä stereotypioita. Stereotypialla tarkoitetaan ennakkoluuloa eli yleistettyä ja kaavamaisista suhtautumistapaa jotakuta yksilöä, ryhmää tai asiaa kohtaan. (Kalliopuska 2005, 190). Stereotypia saattaa tarjota vääränlaisen selityksen yksilön käyttäytymiselle. Kulttuuriset stereotypiat

ovat usein melko vahvoja eivätkä katoa helposti. Turistit saavat usein vahvistuksen stereotypioilleen ollessaan uudessa maassa lyhyen aikajakson ajan. Vaihto-oppilailla taas on paremmat mahdollisuudet ymmärtää kohdemaan kulttuuria, vaikka hekin saattavat kokemustensa perusteella todeta stereotyyppiensä pitävän paikkansa. Stereotyyppioissa eli ennakkoluuloissa piilee yleensä jonkinlainen totuus, mutta tosielämän tilanteet ja ihmiset ovat monimutkaisempia kuin stereotyyppiat antavat olettaa. Ennakkoluuloille tulee olla kriittinen ja omat stereotyyppiat tulisi selvittää itselleen jo ennen uuteen maahan lähtöä. Tällöin uusiin ihmisiin tutustuminen tapahtuu avoimella mielellä eikä mielipide uusista ihmisistä muodostu ennakkoluulojen perusteella. (Hansel 2007, 37-38.)

Monikulttuurisuudella tarkoitetaan eri kulttuuristen, kielellisten ja etnisten ryhmien rinnakkaiseloja. Monikulttuurisuudella on myös poliittinen näkökulma, sillä se tarkoittaa myös poliittisia ohjelmia, joissa valtio huomioi eri kulttuurista tulevien ihmisten erityistarpeet sekä pyrkii takaamaan oikeuksia toteuttaakseen tasa-arvon ja ehkäistäkseen konfliktit. (Järvinen, Tontti, Lindblom-Ylänne, Niemelä & Päivänsalo 2009, 144.)

Monikulttuurisen yhteiskunnan rakentaminen on haastavaa niin kantaväestölle kuin uusille tulijoillekin. Ihmisen muuttaessa aikuisiässä uuteen maahan, on hän sosiaalistunut elämään uudessa ympäristössä eikä sopeutuminen uuteen maahan ole helppoa. Sanonta ”maassa maan tavalla” ilmaisee maan tapojen kunnioittamista, mutta ei huomioi sitä, että sopeutuminen on hidas prosessi ja paikalliset ihmiset voivat myös oppia uusilta tulijoilta. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa yhteisten arvojen löytäminen tuottaa usein vaikeuksia ja yhdenmukaisuuden vaatiminen ihmisiltä, joilla on erilainen tausta, luo helposti vihamielisyyttä ja konflikteja. Erilaiset ruokailu- ja pukeutumistyyli sekä uskonnolliset käytännöt on usein mahdollista huomioida. Joitakin rajoja on kuitenkin asetettava lainsäädännön vuoksi. Näitä ovat Suomessa esimerkiksi moniavioisuus ja ruumiillinen kuritus, jotka lainsäädäntö kieltää. (Järvinen ym. 2009, 130-131.)

6.2 Kulttuurishokki

Hämmennyksen tunteet uuden maan kulttuurista saattavat joskus olla niin epämiellyttäviä, että ne ilmenevät kulttuurishokkina. Kulttuurishokkiin sisältyy usein myös fyysisiä oireita, kuten päänsärky, mahakipu, unikyvyttömyys sekä ruokahalun menettäminen. Kulttuurishokin aikana ihminen saattaa itkeä helposti tai suuttua nopeasti. Myös asioiden unohtelu ja lievät pakkomielleet kuten tavaroiden jatkuva järjestely oikeille paikoilleen ovat mahdollisia kulttuurishokin oireita. Kulttuurishokki on normaali reaktio äärimmäiseen stressiin ja hämmennykseen, joita ihminen usein kokee yrittäessään sopeutua asumiseen vieraassa kulttuurissa. (Hansel 2007, 65.) Kulttuurishokin kokeminen on yleistä vaihto-opiskelijoille, jotka viettävät uudessa ja itselleen täysin erilaisessa kulttuurissa pidemmän aikajakson.

Jotkut kokevat kulttuurishokin vahvempana kuin toiset, mutta esimerkiksi kaikki vaihto-opiskelijat kohtaavat uudet olosuhteet ja haasteet, jotka voivat olla vaikeita ja mullistavia. Tällaisia tunteita voi tulla jo heti kokemuksen alussa, vaikka usein vaihto-opiskelija tunnistaa perusteellisimmat ja syvemmät kulttuurierot vasta vaihtovuotensa lopussa. Tällöin hän alkaa oppia ja ymmärtää paikallista kulttuuria paremmin. Syvemmät kulttuurierot voivat olla vaikeimpia ja tuoda esiin intensiivisempiä kulttuurishokin tunteita kuin aiemmat kokemukset. (Hansel 2007, 66.)

Kulttuurishokkiin voidaan sisällyttää viisi olennaista ulottuvuutta, jotka vaikuttavat ihmiseen jossakin mittasuhteessa. Ulottuvuuksista yksi on identiteetti. (Hansel 2007, 66.) Se on suhteellisen pysyvä ja yhtenäinen oman yksilöllisyyden ja oman elämän kokemistapa. Identiteetti syntyy samastumisten ja sosiaalisen oppimisen kautta. Se on sitä parempi, mitä tasapainoisempia ihmisen käsitykset itsestään ja omista ihanteistaan ovat sekä mitä realistisempi hänen minäkäsityksensä on suhteessa muiden odotuksiin ja yhteisön normeihin. Identiteetti vahvistuu varsinkin murrosiässä, jolloin ystävät vahvistavat nuoren oman käsityksen identiteetistään. Identiteetti kehittyy eniten varhaislapsuuden, murrosiän ja nuoruuden aikana ja sillä on merkittävä vaikutus itsetuntoon. (Kalliopuska 2005, 77.)

Identiteetti on se mitä ihminen on yksilönä, mutta myös se mitä hän on osana kuulu-
maansa kulttuuria ja yhteisöä. Muut saman kulttuurin ihmiset identifioivat eli tunnis-
tavat ihmisen hänen asemansa perusteella kyseisessä kulttuurissa sekä odottavat hänen
käyttäytyvän rooliinsa tai asemaansa sopivalla tavalla. Uuteen kulttuuriin totuteltaessa
saattaa yhtäkkiä huomata asemansa yhteisössä olevan erilainen, jolloin ihmiseltä myös
mahdollisesti odotetaan erilaista käytöstä. Tällöin oma minäkuva saattaa horjua, muut-
tua ja olla jopa pirstaleinen. (Hansel 2007, 67-68.) Minäkuvalla tarkoitetaan yksilön
mielikuvaa tai käsitystä omasta itsestään. (Kalliopuska 2005, 127).

Ihminen alkaa kehittää uutta minäkuvaa, jolloin erilaiseksi ihmiseksi muuttuminen ly-
hyessä ajassa voi olla pelottavaa ja stressaavaa. Uutta minäkuvaa kehittäessä saattaa
pohtia kuinka paljon vanha minäkuva edelleen kuvaa sitä mitä itse on ja miten paljon
ihmisen on mahdollista muuttua ja sopeutua säilyttämällä kuitenkin todellisen minänsä
ja olemalla itsensä. Minäkuvan muuttuessa saattaa huomata käyneensä läpi muutoksia
jo joskus aimmin elämässä, kuten murrosiässä tai läheisen kuoleman jälkeen. Tällöin
tulisi palauttaa mieleen miten senhetkisistä minäkuvan muutoksista pääsi yli, mikä
voisi helpottaa minäkuvan muuttumista nykyhetkessä. (Hansel 2007, 68.)

Kulttuurishokin toinen ulottuvuus on riippuvaisuus. Sillä tarkoitetaan pakonomaista
tarvetta tehdä jotakin toimenpidettä tai kokea jotakin tunnetilaa. Kulttuurishokissa
riippuvaisuus viittaa ihmisen totuttuun ja turvalliseen oloon kotimaassa. Esimerkiksi
vaihto-opiskelija saattaa kokea vaihtovuoden askeleena kohti itsenäistymistä mikä voi
myös tuntua pelottavalta, varsinkin jos hänen omassa kulttuurissaan riippuvuus on
olennaista. Toisaalta, vaihtovuoden aikana opiskelija on riippuvainen muista ainakin
alussa, halusi hän sitä tai ei. Hän saattaa tarvita apua perusasioissa, kuten liikkumisessa
paikasta toiseen tai neuvoa siihen mitä pukea päälle esimerkiksi koulun juhliin. Koti-
maassa tällaiset toimenpiteet sujuisivat helposti ilman tarvetta ajatella niitä sen enem-
pää. Uudessa kulttuurissa esimerkiksi pukeutumistyylit saattavat olla hyvin erilaiset
kuin mihin vaihto-opiskelija on tottunut, ja paikallista kulttuuria tulisi kunnioittaa pu-
keutumalla heidän arvostamallaan tavalla. (Hansel 2007, 68-69.)

Kulttuurishokin kolmanneksi ulottuvuudeksi voidaan luokitella suuttumus. Turhautu-
minen ja suuttumus ovat tavanomaisia reaktioita hämmennykseen, jonka ihminen ko-

kee uudessa kulttuurissa. Uudessa maassa on vaikea täysin ymmärtää mitä on meneillään, tai ennakoida mitä tulee tapahtumaan, jolloin mahdollisuus kontrolloida omaa elämää ja olosuhteita pienenee huomattavasti verrattuna siihen miten ihminen pystyy kontrolloimaan elämäänsä kotimaassaan. (Hansel 2007, 69.)

Uuden kulttuurin keskellä on vaikea hyväksyä sitä, että ympärillä olevat ihmiset reagoivat asioihin eri tavalla kuin itse reagoi tai on tottunut muiden reagoivan. (Hansel 2007, 69.) Esimerkiksi vaihto-opiskelijan kertoessa ystävilleen omasta mielestään hauskaista hänelle sattuneesta tapahtumasta, kuten kompastumisesta portaissa, saattavat ystävät huolestua tai järkyttyä nauramisen sijasta. Omien ja läheisten reaktioiden vaihdellessa usein, saattaa vaihto-opiskelija turhautua ja tuntea suuttumusta. (Hansel 2007, 70).

Sureminen on kulttuurishokin neljäs ulottuvuus. Uuteen maahan ja kulttuuriin, sekä muutoksiin sopeutuminen on työlästä, jolloin ihmiselle iskee usein koti-ikävä. Varsinkin vaihto-opiskelijan on vaikea jättää ”vanha itsensä” taakse ja kasvaa uudeksi ja kypsemmäksi persoonaksi. Vaihto-opiskelija voi kaivata ”vanhaa itseänsä”, vaikka samalla arvostaisi sitä kasvua ja kehitystä, jonka hän on saavuttanut jo vaihtonsa alussa. Ihminen muuttuu väistämättä viettäessään uudessa kulttuurissa pidemmän aikajakson. (Hansel 2007, 70-71.)

Kulttuurishokin viimeinen ulottuvuus on toipuminen. Ajan kuluessa eteenpäin, vierassa kulttuurissa oleminen helpottuu ja ihminen alkaa ymmärtää ja käsittelemään paremmin eroja oman ja kohdemaan kulttuurin välillä. Ollessaan poissa omasta kulttuuristaan, ihminen oppii erilaisia käyttäytymismalleja ja kerää uusia näkökulmia elämään. Kulttuurishokin toipumisvaiheessa ihminen tuntee itsensä itsevarmemmaksi ja kokee pystyvänsä käsittelemään uudet haasteet ja muutokset paremmin. (Hansel 2007, 71.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TUTKIMUSMENETELMÄ

7.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus

Tässä tutkimuksessa käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Kyseiseen tutkimusmenetelmään päädyttiin, koska tutkimuksen kohderyhmä on pieni määrä ihmisiä ja haluttiin saada kokemusperäistä tietoa.

Laadullisissa eli kvalitatiivisissa tutkimuksissa pyrkimyksenä on ymmärtää tutkimuskohdetta monipuolisesti ja selvittää, miksi mikäkin asia tapahtui ja miten kukin prosessi etenee. (Peltomaa ym. 2016, 110.) Laadullisella tutkimuksella tarkastellaan ihmisten välisiä ja sosiaalisia merkityksiä. Merkitykset aukeavat suhteina ja suhteiden muodostamina merkityskokonaisuuksina. Merkityskokonaisuudet taas ilmenevät ihmiseen liittyvinä tapahtumina, kuten toimintana, ajatuksina ja päämäärien asettamisina. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on tavoittaa ihmisen kuvaukset koetusta todellisuuteen. Nämä kuvaukset ovat merkityksellisiä ja voivat ajoittua pitkälle aikajaksolle. (Vilka 2015, 118.)

Laadulliseen tutkimukseen liittyy aina kysymys: mitä merkityksiä tutkimuksessa tutkitaan? Tällöin tutkijan tulee tarkentaa, tutkitaanko kokemuksiin vai käsityksiin liittyviä merkityksiä. Käsitykset kuvaavat yhteisön perinteisiä tapoja ajatella, kun taas kokemus on aina omakohtainen. Tutkittavan kokemukset eivät kuitenkaan tule koskaan kokonaan ymmärretyiksi, koska tutkija asettaa kysymykset oman kokemuksensa ja ymmärryksensä pohjalta. Tätä kautta hän myös tulkitsee tutkittavaa. Se ei kuitenkaan tarkoita etteikö tutkijan merkitysmaailma muuttuisi tutkimuksen aikana ja ymmärryksen lisääntyessä. (Vilka 2015, 119.)

Laadullisen tutkimusmenetelmän erityispiirteenä voidaan pitää sitä, että tavoitteena ei ole totuuden löytäminen tutkittavasta kohteesta. Sen sijaan tavoitteena on tutkimuksen aikana syntyneiden päätelmien avulla näyttää esimerkiksi ihmisen toiminnasta jotakin, jota ei voi välittömästi havaita. Ihmisten kertomien kokemusten ja käsitysten

avulla voidaan kehittää johtolankoja, joilla tehdään tulkintoja. Tulkinnan avulla luodaan malleja, ohjeita, tietoa ja toimintaperiaatteita tutkittavasta aiheesta. (Vilka 2015, 120.)

Laadullisessa tutkimuksessa korostuvat kolme näkökulmaa tutkittavaan asiaan: konteksti, ilmiön intentio ja prosessi. Kontekstilla tarkoitetaan asiayhteyttä eli kontekstin huomioidessa tutkija selvittää ja kuvaa tutkimuksessaan millaisiin yleisiin esimerkiksi sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ammatillisiin asioihin tutkittava asia liittyy. Kuvaus vaatii ilmiön esiintymisympäristön kuten ajan, paikan ja sosiaalisen verkoston kuvaamista. (Vilka 2015, 120.)

Intentiolla taas tarkoitetaan motiiveja ja tarkoituseriä. Tutkimuksessa se tarkoittaa sitä, että tutkija havainnoi tutkimustilanteessa, millaisia motiiveja tutkittavan ilmaisuun liittyy. Tutkittava voi mahdollisesti esimerkiksi peitellä, suojella, vähätellä, muunnella tai muistaa väärin tosiasioita. Tutkittavalla on aina jonkinlainen motiivi näihin. Intentioilla ei kuitenkaan tarkoiteta valehtelua, koska tutkittavan valehtelulla on jonkinlainen motiivi ja se on jostakin syystä tutkittavalle tällöin merkityksellinen asia. (Vilka 2015, 121.)

Kolmas näkökulma eli prosessi on tutkimusaikataulun ja tutkimusaineiston tuotannon yhdistäminen niin, että tutkija saa tuotannostaan parhaan mahdollisen lopputuloksen. Tutkimusaikataulu kannattaa asettaa sen mukaan, miten syvälle tutkittavassa asiassa haluaa mennä. Aikataulun ollessa pitkä, tutkittavan asian ymmärtämiseen vaikuttavat myös kulttuurin sekä tutkijan tai tutkittavan olosuhteiden muutos, esimerkiksi sosiaalisessa verkostossa. Pitkällä aikavälillä tutkijan motiivit tutkimuksensa tekemiseen saattavat muuttua ja tutkijan alkuperäinen tarkoitus ei ole enää mieluisa. Etuna kuitenkin on, että tutkijalla on runsaasti aikaa tarkastella aineistoansa sekä tulkita merkityssuhteita. (Vilka 2015, 121.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaineistoa voi kerätä monella tavalla. Pääasia tutkimusmuotoa valittaessa on se, että tutkimustapa antaa tietoa siitä, mitä haastateltava on kokenut. Yleisin laadullisen tutkimuksen tutkimusmuoto on haastattelu, jolloin ihmisten kokemukset kerätään puheen muodossa. Haastattelun lisäksi sopivia tutkimusaineistoja ovat myös esineet ja ihmisen puhe- sekä kuva- ja tekstiaineistot. Näitä ovat

esimerkiksi päiväkirjat, kirjeet, elämäkerrat, sanomalehdet, aikakaus- ja ammattilehdet, mainokset ja kuvanauhoitteet. (Vilka 2015, 122.)

7.2 Haastattelu

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin haastatteluilla. Haastatteluun päädyttiin, koska haluttiin antaa tutkimuksen vastaajille mahdollisuus tuoda itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaasti esille. Haastattelu valikoitui myös sen takia, että jo ennen haastattelua tiedettiin tutkimuksen aiheen tuottavan laajalti erilaisia vastauksia. Haastattelu myös antoi mahdollisuuden esittää lisäkysymyksiä, joilla haastateltavien vastauksia sai selvennettyä.

Haastattelu muistuttaa keskustelua monella tapaa, ja sen voikin sanoa olevan keskustelua, jolla on ennalta päätetty tarkoitus. Molemmissa kommunikaatio on kielellistä ja ei-kielellistä, joiden avulla ajatukset, asenteet, mielipiteet ja tunteet välittyvät kaikille osapuolille. Haastattelussa ja keskustelussa on kuitenkin yksi merkittävä ero: haastattelu tähtää tiedon keräämiseen ja on ennalta suunniteltua sekä päämääräistä toimintaa. Haastattelu tapahtuu haastattelijan ehdoilla tai ainakin hänen johdolla, kun taas keskustelussa aihe on usein molempia osapuolia kiinnostava. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 42.) Osallistujien roolit siis erottavat keskustelun ja haastattelun parhaiten. Haastattelijalla on kysyjän, tiedon kerääjän rooli ja haastateltavalla on vastaajan, tiedon antajan rooli. Tilanteen vakiintuneisuutta lisää sen tallennus: mahdollinen nauhoitus ja haastattelijan tekemät muistiinpanot. (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 23.) Tässä tutkimuksessa haastattelut nauhoitettiin haastattelijan puhelimella ja haastattelijat tekivät muistiinpanoja tietokoneella haastatteluiden aikana.

Haastattelunimikkeiden valikoima on suuri ja osittain jopa sekava. Haastattelut voidaan kuitenkin karkeasti jakaa lomakehaastatteluun, strukturoimattomaan eli avoimeen haastatteluun sekä puolistrukturoituun eli teemahaastatteluun. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 44.) Tässä tutkimuksessa käytettiin teemahaastattelua, josta lisää myöhemmin. Teemahaastatteluun päädyttiin, koska haluttiin tuoda haastateltavien ääni paremmin kuuluviin toteuttamalla haastattelu teemojen ympärille, ilman yksityiskohtai-

sia kysymyksiä. Se myös vapautti haastattelijan hieman tutkijan roolista ja teki haastatteluhetkestä rennomman, jolloin haastateltavat kertoivat kokemuksistaan rohkeammin.

Lomakehaastattelu on haastattelulajeista käytetyin ja siinä haastattelu tapahtuu lomakkeen mukaan. Siinä kysymysten ja väitteiden muoto ja esittämisjärjestys on täysin määrätty. Lomakehaastattelu sopii parhaiten, kun halutaan testata muodollisia väittämiä tai kun halutaan kerätä faktatietoa. Strukturoidun haastattelun suurimpana ongelmana on haastattelulomakkeen ja kysymysten muotoilu. Haastattelijat käyttävät usein valmiiksi laadittuja luokkia, joihin hän luokittelee vastaukset muistiin haastattelutilanteessa. Valitut käsitteet ovat usein kuitenkin enemmän haastattelijan kuin haastateltavan maailmaa, jolloin haastateltavien vastauksista suuri osa saattaa sijoittua luokkaan "muu". (Hirsjärvi & Hurme 2008, 44-45.)

Strukturoimattomasta haastattelusta käytetään mm. nimityksiä avoin haastattelu, kliininen haastattelu ja syvähaastattelu. Strukturoimattomassa haastattelussa käytössä on avoimet kysymykset ja haastattelijan tehtävänä on tarkentaa haastateltavien vastauksia ja muodostaa haastattelun jatko niiden varaan. Tällainen haastattelu muistuttaa paljon keskustelua, jossa haastateltavan vastaus rakentaa seuraavan kysymyksen. Avoimessa haastattelussa aihe määrittyy yleensä väljästi ja haastattelu etenee pääasiassa haastateltavan ehdoilla. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 45.)

7.3 Tiedonkeruumenetelmänä teemahaastattelu

Kuten jo aiemmin mainittiin, tämän opinnäytetyön tutkimus toteutettiin teemahaastattelulla eli puolistrukturoidulla haastattelulla. Tässä tutkimuksessa teemoina olivat Suomen valikoituminen kohdemaaksi, mielikuva Satakunnasta ja Suomesta sekä suomalaisuudesta ennen ja jälkeen vaihdon, vaihto-opiskeluun hakeutumisen prosessi, sekä ennakkoluulot ja kommunikointi suomalaisten kanssa. Haastattelukysymykset ovat opinnäytetyön liitteenä. (LIITE 1). Hirsjärvi ja Hurme (2008, 47-48) ovat todenneet puolistrukturoidulle haastattelulle olevan ominaista, että haastattelusta jokin osa on

lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. Eli esimerkiksi kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat, mutta valmiita vastausvaihtoehtoja ei ole annettu, vaan haastateltavat saavat vastata omin sanoin. Teemahaastattelussa oleellista on haastattelun eteneminen keskeisten teemojen avulla. Näin saadaan tutkittavien äänet kuuluviin ja tutkimustilanteesta hieman tavallista rennompia. Teemahaastattelussa on hyvin huomioitu se, että ihmisten tulkinnat asioista ja heidän antamansa merkitykset ovat olennaisia. Kyseinen haastattelu on lähempänä strukturoimatonta kuin strukturoitua haastattelua, sillä siitä puuttuu strukturoidulle haastattelulle ominainen kysymysten tarkka muoto ja järjestys, mutta se ei kuitenkaan ole yhtä vapaamuotoinen kuin syvähaastattelu.

Teemoja valittaessa tutkija päätyy usein muokkaamaan teemat intuihionsa perusteella. Tällainen luova ideointi on kannattavaa, mutta siinä on myös huonot puolensa. Kun se perustuu ainoastaan mieleen juolahtaneisiin asioihin, tulee siitä helposti vaillinainen ja tutkijan omiin ennakkokäsityksiin pohjautuva. Tätä voidaan korostaa varsinkin silloin, jos tutkittava aihealue on tutkijalle vieras. Pelkän intuihion varassa valittuihin teemoihin ja kysymyksiin on vaikea liittää järkevää analyysia, koska minkäänlaista teoreettista pohjaa ei ole. Tämän takia teemoja valittaessa tulisi intuihion lisäksi käyttää kirjallisuutta ja katsoa mitä aiemmissa tutkimuksissa on tutkittu ja mitä teemoja alan kirjallisuudesta löytyy. Kolmantena vaihtoehtona on käyttää teoriaa teemojen pohjatuksena, ja muuttaa teoreettinen käsite haastatteluteemoiksi. Tutkimusongelma tulee kuitenkin pitää mielessä koko ajan, sillä se sitoo kokonaisuuden yhteen. (Aaltola & Valli 2010, 35.)

Haastattelupaikan valinta on tärkeä osa tutkimusta varsinkin teemahaastattelun kannalta. Teemahaastattelussa haastattelutilanteen on tarkoitus olla hieman tavallista tutkimustilannetta rennompia, mutta haastattelupaikan tulee kuitenkin olla rauhallinen paikka ilman häiriötekijöitä. Haastattelu voidaan tehdä esimerkiksi haastateltavan kotona, koulussa tai muussa vastaavassa julkisessa tilassa. Vapaamuotoisempia paikkoja ovat esimerkiksi kahvilat, mutta niiden käyttökelpoisuutta rajoittavat erilaiset häiriötekijät. (Aaltola & Valli 2010, 29.)

Haastattelutilannetta suunnitellessa tulee ottaa huomioon haastateltavan näkökulma. Haastattelua ei kannata tehdä liian muodollisessa tilassa, sillä haastateltava saattaa kokea olonsa epävarmaksi. Haastattelutilaksi on hyvä valikoida sellainen paikka, joka on

haastateltavalle jo entuudestaan tuttu ja turvallinen. Tällaisia voivat olla esimerkiksi haastateltavan koulu tai koti. Tällöin haastattelulla on suurempi mahdollisuus onnistua. Varsinkin kotona tehtävässä haastattelussa haastateltava on “kotikentällään” ja haastattelija tällöin vieraalla maalla. Kutsu haastateltavan kotiin kertoo osaltaan siitä, että hän on sitoutunut haastatteluun ja luottaa tutkijaan. Haastateltavan kotona tehdyssä haastattelussa tutkijalla on myös mahdollisuus havainnoida ympäristöä. Toisaalta haastattelijan on vaikea eristää häiriötekijöitä, mikäli haastattelu toteutetaan haastateltavan kotona. Tällöin häiriötekijöitä voivat olla esimerkiksi televisio, puhelin ja muut perheenjäsenet. Teemahaastattelussa tilannetta voidaan muuttaa rennommaksi pienentämällä tutkijan valta-asemaa. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi sijoittamalla pöytä ja tuolit niin, että tutkija ja haastateltava istuvat vierekkäin eivätkä toisiaan vastapäätä. (Aaltola & Valli 2010, 29-30.)

7.4 Tutkimuksen toteutus ja kohderyhmä

Tätä tutkimusta varten haastateltiin yhtätoista Satakunnan ammattikorkeakoulussa Porin kampuksilla keväällä 2016 opiskelevaa vaihto-opiskelijaa. Haastateltavat pyrittiin valitsemaan sen mukaan, että haastattelua tehdessä heistä jokainen oli viettänyt Suomessa suunnilleen yhtä pitkän aikajakson. Näin pystyttiin varmistamaan vastausten tasavertaisuus. Haastateltavia valittaessa tavoitteena oli myös saada haastateltavia mahdollisimman monesta eri kulttuurista, jotta haastatteluissa tulisi esiin laajasti eri näkökulmia. Kaikenkaikkiaan Satakunnan ammattikorkeakoulun Tiedepuiston kampuksella oli 63 kansainvälistä vaihto-opiskelijaa/harjoittelijaa vuoden 2016 aikana. (Isomäki sähköposti 23.10.2016). Tiilimäen kampuksella vaihto-opiskelijoita vuonna 2016 oli yhteensä 40. (Rissanen henkilökohtainen tiedonanto 31.10.2016). Satakunnan ammattikorkeakoulun Rauman kampuksella vaihto-opiskelijoita oli vuoden 2016 aikana 38. (Arslan sähköposti 20.10.2016). Kaikkien kampusten yhteenlaskettu lukumäärä vaihto-opiskelijoista vuoden 2016 aikana on 141.

Haastateltavista kolme oli Ranskasta, yksi Belgiasta, neljä Italiasta, kaksi Unkarista, sekä yksi Kiinasta. Heistä neljä suorittivat Suomessa työharjoittelua (kolme italialaista ja yksi unkarilainen), ja loput opiskelivat Satakunnan ammattikorkeakoulun kursseilla.

Työharjoittelijat suorittivat harjoittelunsa Soteekissa. Satakunnan ammattikorkeakoulun verkkosivustojen mukaan (2016 e) Soteekki on Satakunnan ammattikorkeakoulun palvelukeskus, joka tarjoaa hyvinvointipalveluja opiskelijatyönä opettajan ohjauksessa. Se on sairaanhoitaja-, fysioterapeutti-, terveydenhoitaja-, ja sosionomiopiskelijoiden sekä kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden harjoittamaa toimintaa.

Haastateltavat löytyivät sosiaalisten verkostojen kautta. Tutkijan lähipiiristä yksi tunti vaihto-opiskelijoista muutaman ja tutkija sai tätä kautta muutaman vaihto-opiskelijan nimen tietoonsa. Heihin otettiin yhteyttä Facebook-yhteisöpalvelun kautta yksityisellä viestillä ja kerrottiin tutkimuksen aihe ja tavoite. Samalla heiltä kysyttiin mikäli he olisivat valmiita haastatteluun ja suostumuksen jälkeen sovittiin haastattelu-aika ja -paikka. Haastateltavia oli melko vaikea tavoittaa pelkän yhteisöpalvelun kautta, sillä yksityiset viestit eivät aina menneet perille. Yhteydenottoa helpotti kuitenkin huomattavasti jo varmistuneiden haastateltavien apu.

Haastattelukysymykset pyrittiin muokkaamaan mahdollisimman helposti ymmärrettävään muotoon, koska tutkija ei tiennyt haastateltavien englanninkielen tasoa ennen haastattelua. Varmaa kuitenkin oli, että Englanti ei ollut kenenkään haastateltavan oma äidinkieli.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina huhtikuun 2016 aikana. Tutkija päätyi yksilöhaastatteluun ryhmähaastattelun sijaan, koska uskoi tällöin haastateltavien jakavan kokemuksiaan ja mielikuviaan rohkeammin. Näin myös vältyttiin muiden haastateltavien mielipiteiden vaikutukselta vaihto-opiskelijoiden vastauksiin. Haastattelu-aika ja -paikka päätettiin pääosin haastateltavien ehdoilla. Tutkijan kriteerinä kuitenkin oli, että haastattelupaikan tulee olla hiljainen ja rauhallinen, jotta haastattelun nauhoitus onnistuisi. Tutkija halusi myös haastattelutilan olevan haastateltaville tuttu, jotta he eivät tuntisi oloaan epävarmaksi. Suurin osa haastatteluista tapahtui sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun Tiedepuiston kampuksella että Tiilimäen kampuksella. Haastattelutiloina toimivat kampuksien kirjastot, tyhjät luokkahuoneet sekä aulatilat. Osa haastatteluista tehtiin myös vaihto-opiskelijoiden asunnolla, jolloin tutkija sai mahdollisuuden nähdä vaihto-opiskelijoiden asumisympäristön ja elämää käytännössä. Haastattelut kestivät 20 minuutista 45 minuuttiin ja tutkija teki kannettavalla tietokoneella muistiinpanoja koko haastattelun ajan. Kaikki haastattelut myös äänitettiin.

Kaikkien haastatteluiden jälkeen saadut aineistot litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi. Aaltolan ja Vallin mukaan (2010, 42) litterointia voi tehdä erittäin tarkasti merkiten painotukset sekä tauot ja tätä varten on olemassa erityiset litterointimerkit. Näin tarkka litterointi ei usein ole kuitenkaan tarpeellista, vaan riittää, kun purkaa haastattelut sellaisenaan. Tällöin voi myös halutessaan liittää aineistoon äännähdykset mukaan. Tämän tutkimuksen litteroinnissa äännähdyksiä ei otettu aineistoon mukaan, vaan haastattelut purettiin sellaisenaan. Litteroinnit aloitettiin heti, kun kaikki haastattelut oli tehty. Tällöin haastattelut olivat vielä tuoreessa muistissa.

Tutkimuksen tuloksia avattaessa haastateltavat on koodattu välillä A-H, mikä näkyy suorissa lainauksissa. Näin helpotettiin aineiston käsittelyä ja haastateltavien vastauksien hahmottamista. Koodauksissa ensimmäinen kirjain on aina H, jolla tarkoitetaan haastateltavaa. Toinen kirjain kertoo, kenestä haastateltavasta on kyse.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYSOINTI

8.1 Suomen valikoituminen kohdemaaksi

Haastattelun ensimmäisen teeman tarkoituksena oli saada tietoa siitä, miksi haastateltavat olivat valikoineet Suomen vaihtonsa tai työharjoittelunsa kohdemaaksi sekä, missä paikoissa Suomen sisällä tai ulkomailla he olivat käyneet vaihtonsa aikana. Vastauksissa ilmeni paljon yhtäläisyyksiä eikä löytynyt yhtä, joka olisi ollut ylivoimaisesti suosituin. Kaikkia vastauksia yhdisti kuitenkin halu kokea uutta ja erilaista verrattuna totuttuun elämään kotimaassa. Haastateltavista kukaan ei ollut käynyt Suomessa aiemmin. Yhdestätoista haastateltavasta viisi mainitsivat suomalaisen luonnon ja ilmaston päällimmäisenä syynä Suomen valikoitumiselle kohdemaaksi. Näistä erityisesti kylmyys, pimeys ja lumi nousivat vastauksissa eniten esille. Näin vastanneet olivat kotoisin Ranskasta, Italiasta, Kiinasta ja Unkarista. Haastateltavista kolme sanoi tietäneensä heti haun alussa haluavansa Pohjoismaihin tai Skandinaviaan, ja Suomi valikoitui tun-

temattomuutensa perusteella. Yksi ranskalaisista vaihto-opiskelijoista kertoi ranskalaisien kuulevan usein puhuttavan Ruotsista ja Norjasta, mutta hyvin harvoin Suomesta.

”We hear a lot of things about Sweden and Norway but never about Finland, which is crazy.” [HC]

Kyseinen haastateltava myös arveli noin 60 prosenttia ranskalaisista tietävän Suomen pääkaupungin. Lisäksi hän totesi esimerkiksi Norjan ja Ruotsin olevan hänen mielestään liikaa valtavirtaa edustavia maita ja koki suomalaisen kulttuurin sekä suomen kielen täysin omanlaisenaan. Haastateltavista neljä mainitsi suomalaisen terveydenhuollon yhdeksi valintaperusteeksi. Nämä neljä haastateltavaa olivat kaikki SAMK:n Tiilimäen kampuksella sosiaali- ja terveystieteiden harjoitteluaan suorittavia vaihto-opiskelijoita. Italialainen vaihto-opiskelija kertoi italialaisilla olevan vahva mielikuva Suomesta yhtenä terveydenhuollon johtavista maista.

”In Italy, there is this conception of Finland as one of the most developed countries when it comes to the hospital- and health care system.” [HF]

Harjoitteluaan suorittavat haastateltavat kertoivat tullessaan Suomeen lähinnä löytämään suomalaisen ja oman kotimaansa terveydenhuollon erot pystyäkseen kehittämään omaa osaamistaan ja viedäkseen saamaansa tietoa kotimaahansa. Kaksi haastateltavaa mainitsi suomalaisen korkeatasoisen koulutuksen yhtenä syynä Suomen valikoitumiselle kohdemaaksi. He olivat molemmat kotoisin Unkarista. Toinen heistä mainitsi koulunsa opettajien kehottaneen häntä lähtemään ennemmin Suomeen kuin esimerkiksi Espanjaan, sillä se näyttäisi paremmalta ansioluettelossa.

”All the teachers told me to come to Finland rather than Spain for example because it looks better in my CV.” [HK]

Belgialainen vaihto-opiskelija sanoi hänen kotimaan koulullaan olevan hyvät yhteydet Satakunnan ammattikorkeakouluun. Hän tiesi hakuprosessin ja yhteydenpidon olevan tällöin helppoa, ja Suomi sekä Satakunnan ammattikorkeakoulu valikoitui tämän perusteella.

Haastattelun yhden kysymyksen tarkoituksena oli selvittää missä kaupungeissa vaihto-opiskelijat olivat käyneet tai aikovat käydä vaihtonsa aikana, Suomessa tai ulkomailla, sekä mitkä paikat Satakunnan alueelta olivat tulleet heille tutuiksi. Haastateltavista kolme ei ollut käynyt Helsingissä, mutta kaikki muut olivat käyneet siellä heti vaihtonsa alussa tai suunnittelivat menevänsä sinne lähiaikoina. Toinen unkarilaisista vaihto-opiskelijoista kertoi Helsingistä muodostuneen hänen lempikaupunkinsa Suomessa. Hän mainitsi itse olevansa kotoisin suurkaupungista, Budapestista, joten Helsingissä häntä miellytti kaupungin elävyys ja ihmispaljous. Haastateltavista kuusi oli käynyt Tampereella sekä Turussa. Toinen unkarilainen vaihto-opiskelija mainitsi Turun olevan hänen suosikkinsa, koska sen ympäristössä oli paljon vettä.

Kahdeksan haastateltavista oli käynyt vaihtonsa aikana Lapissa, tarkemmin ottaen Rovaniemellä ja Levin matkailukeskuksessa. Lapissa heitä oli kiehtonut lumen paljous ja he olivat päässeet kokeilemaan huskykoira-ajelua sekä laskettelua. Kaksi italialaista haastateltavaa kertoi suunnittelevansa retkeä Saimaalle nähdäkseen Suomen suurimman järviolueen.

Kysyttäessä vaihto-opiskelijoilta, missä paikoissa he olivat käyneet Satakunnan alueella ja erityisesti Porissa, vastauksissa oli jonkin verran yhtäläisyyksiä. Seitsemän heistä kertoi käyneensä Raumalla tai suunnitteli menevänsä sinne. Italialainen vaihto-opiskelija mainitsi käyneensä myös Merikarvialla muutaman muun vaihto-opiskelijan kanssa sekä haastateltavista yksi sanoi lisäksi käyneensä Ulvilassa. Kysyttäessä, missä vaihto-opiskelijat mielellään viettävät Porissa aikaa, nousivat Yyteri, Kirjurinluoto ja keskusta useasti esille. Osa heistä oli käynyt myös Porin lentokentällä. Monet haastateltavista kertoivat tehneensä Yyteriin pyöräretken ryhmässä, mikä oli ollut yksi vaihtoajan hienoimpia kokemuksia.

Haastateltavista yhdeksän oli käynyt Suomen ulkopuolella joko Tallinnassa, Tukholmassa tai Pietarissa, osa heistä jopa kaikissa. Haastateltavien joukossa oli yksi vaihto-opiskelija, joka kertoi käyneensä Suomen vaihtonsa aikana myös Ruotsissa, Espanjassa, Italiassa sekä Itävallassa. Haastateltava oli kotoisin Kiinasta ja kertoi matkustamisen olevan melko hankalaa Kiinasta lähdettäessä, sillä paperityötä on paljon ja joka

suuntaan on melko pitkä matka. Tämän takia tullessaan Eurooppaan, hän halusi samalla kertaa kiertää useita maita. Haapean mukaan (2015) Suomen valttina on sen maantieteellinen sijainti ja suorat lentoyhteydet Aasiaan. Kiinalaisille elämysmatkailu tarkoittaa usein mahdollisimman monen elämyksen mahduttamista samaan ohjelmaan, joten kiinalainen kokee matkallaan enemmän kuin keskivertoturisti. He sisällyttävät yhteen matkaansa tavallisesti monta eri maata ja kaikki pakolliset nähtävyydet. Suomen brändi ei ole tarpeeksi vahva pitämään kiinalaisen pelkästään Suomessa, vaan hänen on samalla koettava muiden maiden elämyksiä.

Haastateltavien vastauksista myös selvisi, että he tekivät suurimman osan retkistä eri kaupunkeihin ryhmässä, mutta omatoimisesti. Koulu oli järjestänyt kaupunkivierailuista muutamia, kuten matkan Raumalle. Tällöin halukkaat voivat osallistua matkalle tai tehdä sen vaihtoehtoisesti myös omatoimisesti. Ranskalainen vaihto-opiskelija suosi myös omatoimisia retkiä. Hän perusteli valintansa sanomalla haluavansa nähdä asioita, joista hän on kiinnostunut sekä mainitsi järjestettyjen retkien olevan melko kalliita. Hän sanoi mieluummin ajavansa pyörällä minne ikinä haluaa.

”I wanted to see the stuff that I am interested in and the organized trips are quite expensive. I prefer to take my bike and go where ever I want to go.” [HA]

Jimenez (2016) avaa Visit Finland:in verkkosivustolla teemoja, jotka Visit Finland on luonut ydinarvoihinsa perustuen. Niillä Suomea pyritään markkinoimaan turisteille. Teemoista ensimmäinen on hiljaisuus. Se esittelee Suomen vastikkeena hektiselle ja jatkuvasti kiihtyvälle elämänrytmille. Suomi tarjoaa rauhaa ja hiljaisuutta sekä tilaa hengittää jopa kaupungin sydämessä. Suomessa turistit voivat rauhoittua, olla mökillä, sauna ja tutkia koskematonta luontoa. Visit Finland:in toisena teemana on ”villi ja vapaa”. Se kuvaa mahdollisuuksia, joita suomalainen luonto tarjoaa antamalla upeat puitteet eri aktiviteeteille. Esimerkkeinä moottorikelkkailu, koiravaljakkosafarit tai veneilyä ja melontaa Suomen saaristoissa. ”Kulttuurillinen syke” edustaa suomalaisen kulttuurin ainutlaatuisuutta ja maailmanlaajuista ilmiötä, jonka se saa aikaan. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi suomalaista muotoilua, joulua, metallimusiikkia sekä luonnollista tuotantoa. Visit Finland:in markkinointitoimet on pääasiassa kohdistettu moderneille humanisteille. He ovat jo nähneet ja kokeneet maailman metropolit, joten he

osaavat arvostaa elämänlaatua ja puhdasta luontoa. Suomi pystyy tarjoamaan juuri näitä. Kansainvälisessä kohdemarkkinoinnissa Visit Finland keskittyy neljään pääalueeseen, joita ovat Lappi, järvisuutu, Helsinki sekä rannikkoalueet ja saaristo.

8.2 Mielikuva Satakunnasta ja Suomesta sekä suomalaisuudesta ennen ja jälkeen vaihdon

Haastattelun toisen teeman tavoitteena oli selvittää, mikä vaihto-opiskelijoita oli yllättänyt Satakunnassa ja Suomessa sekä, minkälainen mielikuva heillä oli Suomesta ja suomalaisista ennen tänne saapumista. Heitä pyydettiin myös kertomaan mikäli tämä mielikuva oli muuttunut Suomessa olon aikana. Vastauksissa ilmeni vahvasti muutamia yhtäläisyyksiä. Haastateltavista kellekään ei ollut tietoa Porista tai Satakunnasta ennen vaihtoon lähtöä. Haastateltavista kolme pitivät Suomea ja varsinkin Poria täysin ”tuntemattomana” paikkana, mitä he eivät pitäneet lainkaan huonona asiana, vaan päinvastoin sanoivat sen houkuttelevan heitä ottamaan selvää, millaisesta maasta on kyse. Yksi italialaisista vaihto-opiskelijoista sanoi kuulleensa Suomen olevan Ruotsin lisäksi ”eristäytynyt” muusta Euroopasta. Hän piti sitä hyvänä asiana ja totesi sen säilyttävän Suomen mielenkiinnon turisteille. Toinen unkarilaisista vaihto-opiskelijoista ei pitänyt Poria kaupunkina kovin kiinnostavana, mutta sanoi muiden vaihto-opiskelijoiden tekevän siitä mielenkiintoisen.

“I think Pori as a city is not that interesting but when you have all the other exchange students here, it can be really fun.” [HK]

Yhdestätoista haastateltavasta kahdeksan luuli tai oli kuullut suomalaisten olevan sulkeutuneita ja ujoja. Näistä kahdeksasta ainoastaan yksi sanoi sen pitävän paikkaansa ja mainitsi suomalaisten olevan jopa vielä sulkeutuneempia kuin hän odotti. Loput olivat sitä mieltä, että tämä väite ei pitänyt lainkaan paikkaansa ja sanoivat suomalaisten olevan erittäin sosiaalisia, kunhan heihin tutustuu ensin. Haastateltavista kaksi sanoivat pitävänsä siitä, että suomalaiset eivät ole lainkaan pinnallisia ihmisiä. Ranskalai-

nen vaihto-opiskelija mainitsi suomalaisten panostavan toistensa tutustumiseen ja totesi suomalaisten keskustelujen olevan syvempiä kuin muissa kulttuureissa. Suomalaisten tapoihin ei kuulu vain rutiininomaisesti kysyä “mitä kuuluu?”

“Finnish people put a lot of effort to get to know others and the conversations are deeper than in many other countries. Finns are not only routinely saying “how are you”. [HC]

Toivonen (2013) on tulkinnut amerikkalaista dosenttia Michael Berryä, joka näkee suomalaisten hiljaisuuden positiivisena. Suomalaisten hiljaisuus ymmärretään usein ujutena, vaikka kyse on vain erilaisesta puhekulttuurista. Näin suomalaisten hiljaisuus ymmärretään usein väärin. Suomalaisen tapana on usein osoittaa mielenkiintoaan keskittymällä kuuntelemaan, kun taas esimerkiksi amerikkalainen usein kysyy ja keskeyttää toisen puhuessa. Suomalaiset helposti myötäilevät ulkomaalaisten käsitystä suomalaisten “ujoudesta”, vaikka ujoudella on monissa kulttuureissa negatiivinen sävy. Ulkomaalaisten on vaikea ymmärtää, millaista on positiivinen hiljaisuus. Sillä tarkoitetaan sitä, että ihminen kuuntelee muiden puhuessa, mutta ottaa myös osaa keskusteluun, kun hänellä on jotain tarkoituksenmukaista sanottavaa.

Haastateltavista neljä sanoi suomalaisten ystävällisyyden ja halun auttaa muita yllättäneen. Italialainen vaihto-opiskelija kuvaili tätä sanomalla, että hän voi kysyä apua keneltä vain, ja suomalaisten hiljaisuudesta huolimatta kaikki ovat aina valmiita autamaan.

“You might be quiet but if I ask for help from a random person walking on the street, he/she helps me in the most polite way.” [HI]

Toinen unkarilaisista vaihto-opiskelijoista kertoi ilahtuvansa siitä, miten Suomessa julkisen liikenteen työntekijät sekä kassamyyjät ovat puheliaita ja ystävällisiä. Myös kiinalainen vaihto-opiskelija sanoi positiivisesti yllättyneensä suomalaisten sosiaalisuudesta. Hän mainitsi itse olevansa melko ujo, minkä takia hän koki erittäin hyväksi sen, että suomalaiset tulevat puhumaan hänelle oma-aloitteisesti. Ranskalainen vaihto-opiskelija kuvitteli suomalaisten olevan uteliaampia, mutta ei osannut perustella mielikuvaansa tarkemmin.

Kaksi haastateltavaa mainitsi suomalaisten luottamuksen ja rehellisyyden toisiaan sekä yhteisöään kohtaan yllättäneen heidät. Italialainen vaihto-opiskelija kuvaili tätä omalla kokemuksellaan. Hän kertoi kokeilleensa avantouintia, jossa maksu suoritettiin omatoimisesti. Paikan päällä oli vain laatikko, johon rahat tuli laittaa. Hän sanoi, ettei sellainen maksutapa toimisi Italiassa, sillä ihmiset varastaisivat rahat. Toisen esimerkin antoi ranskalainen vaihto-opiskelija. Hän sanoi huomanneensa, että suomalaiset eivät ylitä suojatietä valon palaessa punaisena, vaikka lähettyvillä ei olisi lainkaan autoja. Hänestä tämä kuvasti hyvin suomalaisten rehellisyyttä.

Haastateltavista kaksi sanoi kuitenkin yllättyneensä siitä, miten huonosti suomalaiset puhuvat englantia. Haastateltavat olivat molemmat kotoisin Italiasta, ja toinen heistä kertoi luulleensa suomalaisten puhuvan englantia lähes toisena kielenään. Molemmat heistä kuitenkin sanoivat tietävänsä, että suomalaiset osaavat kyllä puhua englantia, mutta kynnys englannin puhumiseen on suuri virheiden tekemisen pelossa.

Haastateltavista kolme sanoi tietäneensä jo ennen Suomeen saapumista suomalaisten olevan urheilullisia, mutta olivat silti yllättyneitä siitä, miten paljon ihmiset harrastavat Suomessa liikuntaa. Toinen unkarilaisista vaihto-opiskelijoista kertoi huomanneensa jopa ikäihmisten olevan aktiivisia ja urheilevan sen verran mitä pystyvät. Unkarissa tämä on hyvin epätavallista, ja hän sanoi ikäihmisten pysyttelevän lähinnä sisällä. Italialainen vaihto-opiskelija mainitsi myös suomalaisten keskittyvän paljon omaan hyvinvointiinsa urheilemalla ja syömällä terveellisesti. Hänen mielestään tämä ei ole yleistä Italiassa. Ranskalainen vaihto-opiskelija sanoi huomanneensa suomalaisten urheilullisuuden myös kaupassa käydessään. Hänestä tuntui oudolta, että Suomessa on mahdollista ostaa proteiini jauhoja ruokakaupasta, sillä Ranskassa proteiini jauhoja pidetään huumeena.

Haastateltavista kaksi kommentoi suomalaisten tyypillistä ulkonäköä. Italialainen vaihto-opiskelija sanoi yllättyneensä siitä, miten monella suomalaisella on vaaleat silmät. Kiinalainen vaihto-opiskelija taas mainitsi hänellä olleen vahva mielikuva suomalaisista jo entuudestaan. Hän oli kuullut, että suomalaiset ovat pitkiä ja useimmilla heistä on siniset silmät sekä vaaleat hiukset. Haastateltava sanoi tämän pitävän paikkansa, mutta totesi kuitenkin väittämän olevan hieman liian yleistävä.

Haastateltavista neljä sanoi varautuneensa Suomen kylmyyteen, mutta he eivät osanneet odottaa näin kylmää. Ranskalainen vaihto-opiskelija sanoi Helsingissä olleen -22 astetta ja Porissa -28 astetta hänen saapuessaan Suomeen. Kylmyys tuli shokkina. Haastateltavista kaksi kuitenkin totesi ettei Suomessa ollut niin kylmä kuin he odottivat. He saapuivat molemmat helmikuussa, jolloin kovimmat pakkaset olivat jo ohi. Italialainen vaihto-opiskelija sanoi pimeyden yllättäneen häntä eniten. Myös valoisan ja pimeän nopea vaihtelu tuli yllätyksenä kahdelle opiskelijalle. Heistä toinen odotti näkevänsä revontulia, koska oli kuullut niiden olevan yleisiä Suomessa. Hän sanoi olevansa hieman pettynyt, kun ei päässytäkään näkemään niitä.

Haastateltavista kolme sanoi osaavansa odottaa Suomessa olevan paljon luontoa, kun taas yksi kertoi yllättyneensä siitä. Unkarilainen vaihto-opiskelija kertoi hänellä olleen vahva mielikuva Suomesta ennen tänne lähtemistä. Hän piti Suomea rikkaana, turvalisena ja puhtaana maana ilman saasteita. Hän kertoi mielikuvan pysyneen suunnilleen samana, vaikka ajatus puhtaudesta oli hieman muuttunut. Hän huomasi Suomessa olevan saasteita ja roskaa maassa enemmän kuin hän osasi odottaa. Kiinalainen vaihto-opiskelija taas totesi mielikuvansa Suomesta puhtaana maana pitävän täysin paikkansa. Ranskalainen vaihto-opiskelija odotti Porin olevan pieni kaupunki, mikä ei häntä haitannut. Hän kertoi itsekin olevansa kotoisin pienestä kaupungista ja piti pienien paikkojen ilmapiiristä. Saapuessaan Helsinkiin häntä oli ahdistanut ihmispaljous ja hän odotti innolla pääsevänsä Poriin. Hän kertoi etsivänsä internetistä hieman tietoa Suomesta ennen tänne lähtemistä. Se kuitenkin antoi vääristyneen kuvan, sillä Pori ja Suomi olivat näyttäneet pienemmiltä kuin mitä ne todellisuudessa ovat. Myös etäisyydet paikasta toiseen ovat pidempiä kuin hän odotti. Hän mainitsi myös kuulleen hyvistä sosiaalipalveluista Suomessa jo ennen tänne lähtemistä.

Haastateltavien kommentteissa suomalaisesta elämäntavasta oli melko paljon yhtäläisyyksiä. Belgialainen vaihto-opiskelija kertoi ensimmäisenä yllättyneensä siitä, kuinka monet suomalaiset pelaavat pelikoneita esimerkiksi ruokakaupassa. Hän sanoi sen olevan erittäin harvinaista Belgiassa. Heistä neljä ihmettelivät suomalaisten ruokailuajoja, sillä he kokivat suomalaisten syövän lounaan ja päivällisen tavallista aikaisemmin. Näin vastanneista yksi oli kotoisin Ranskasta, yksi Belgiasta ja kaksi Italiasta. Italialainen vaihto-opiskelija kertoi kotimaassaan syövänsä lounaan klo 13 jälkeen ja

päivällisen klo 20-21 aikaan. Hän sanoi ruokailuajoissa olleen eniten totuttelemista saapuessaan Suomeen. Unkarilainen vaihto-opiskelija kommentoi suomalaisten ruokattomuksia huumorilla. Hän sanoi huomanneensa suomalaisten syövän perunoita aina, kun mahdollista. Hän oli myös haastateltavista ainut, joka mainitsi suomalaisten juovan paljon alkoholia. Hän ei kuitenkaan ollut siitä yllättynyt, sillä oli kuullut suomalaisten juomakulttuurista jo ennen tänne saapumista. Hän kertoi Unkarissa olevan samantapainen juomakulttuuri, joten suomalainen tapa ei häntä haitannut. Alkoholin hinnat Suomessa tulivat hänelle kuitenkin yllätyksenä, sillä hän sanoi hintojen olevan reilusti korkeampia kuin kotimaassaan Unkarissa.

Kolme haastateltavaa nosti suomalaisten elämäntavoista esille saunomisen. He kaikki pitivät saunomista jännittävänä ja olivat kiitollisia siitä, että saavat vaihtonsa aikana asua asunnoissa, joissa on yhteinen saunatila. Haastateltavat kertoivat saunovansa keran viikossa. Ranskalainen vaihto-opiskelija koki saunomisen erityisen miellyttävänä kylmällä ilmalla, jolloin saunan jälkeen ulkona tarkenee pelkässä uimapuvussa. Näistä kolmesta haastateltavasta kaksi olivat yllättyneitä suomalaisten tavasta saunoa alasti. Kiinalainen vaihto-opiskelija koki alasti saunomisen täysin mahdottomana ajatuksena. Hän oli myös positiivisesti yllättynyt nähdessään asunnon, jossa saa asua vaihtonsa aikana. Hän mainitsi Kiinassa opiskelijoiden asuvan neljän tai viiden muun kanssa makuusaleissa tai vaihtoehtoisesti opiskelija-asunnoissa koululla. Hän oli kysynyt suomalaisilta ystäviltaan miten he asuvat ja kuuli heidän kaikkien asuvan yksioissa, mikä tuntui hänestä uskomattomalta.

“I asked my Finnish friends how they live here and they said they all have their own apartments which feels crazy to me.” [HJ]

Italialainen vaihto-opiskelija mainitsi suomalaisen työtavan olevan melko rento. Hän ylisti sitä, miten Suomessa työntekijöillä on vapaus pitää välillä taukoja ja levätä työnteosta. Hän oli iloisesti yllättynyt siitä, että Suomessa työntekijöistä pidetään huolta, ja mainitsi Italiassa useilla työntekijöillä esiintyvän työuupumusta. Kiinalainen vaihto-opiskelija totesi Suomessa opettajien olevan joustavia. Hän piti sitä erittäin hyvänä varsinkin vaihto-opiskelijalle, joka viettää vain muutaman kuukauden Suomessa. Tällöin opiskelijalla on aikaa kiertää myös muualla Suomessa. Hän painosti, etteivät

vaihto-opiskelijat lähde vaihtoon opiskelun takia, vaan näkemään ja kokemaan uudenlaisen kulttuurin sekä maan.

8.3 Vaihto-opiskeluun hakeutumisen prosessi

Haastattelun kolmannen teeman pohjalta vaihto-opiskelijoilta kysyttiin, minkälainen prosessi vaihto-opiskeluun hakeutuminen oli, ja mistä haastateltavat saivat tietoa hakeutumiseen liittyen sekä mahdollisesti kohdekaupungista- ja maasta. Haastateltavista enemmistö oli sitä mieltä, että hakeutumisprosessi oli yksinkertainen, ja tietoa oli helposti saatavilla. Vaihto-opiskelijoista seitsemän puhuivat prosessista positiivisesti ja mainitsivat sen olleen helppo. Ranskalainen vaihto-opiskelija sanoi kaiken sujuneen ongelmitta, vaikka hän pelkäsi kohtaavansa ongelmia koskien valitsemiaan kursseja Satakunnan ammattikorkeakoulussa.

Haastateltavien vastaukset hakuprosessin käytänteistä vaihtelivat melko suuresti. Haastateltavista kolme kuvaili prosessia hieman tarkemmin kuin muut. Heistä kaksi oli kotoisin Ranskasta ja yksi Belgiasta. Ranskalainen vaihto-opiskelija sanoi kotimaansa koulun huolehtineen lähes kaikesta vaihtoon liittyvästä. Hänen tarvitsi vain kertoa, mihin maahan halusi lähteä, ja koulu järjesti suurimman osan. Toinen ranskalainen vaihto-opiskelija sanoi myös koulunsa opettajien auttaneen häntä paljon. Hänen tuli hakea haluamaansa kouluun ja perustella kouluvalintansa kirjoittamalla hakukirje, jossa tuli ilmetä syy, miksi hän halusi juuri Satakunnan ammattikorkeakouluun. Tähän tuli liittää myös ansioluettelo. Unkarilainen vaihto-opiskelija mainitsi hänen koulullaan olevasta Erasmus-koordinaattorista, joka hoiti vaihtoon liittyviä asioita. Haastateltava myös kertoi etsineensä vaihtoon liittyvää tietoa Satakunnan ammattikorkeakoulun omilta verkkosivuilta. Belgialainen vaihto-opiskelija taas kertoi kotimaan koulunsa opettajien antaneen hyvät lähtökohdat opiskelijoiden ja Satakunnan ammattikorkeakoulun opettajien yhteydenpitoon. Haastateltava kertoi täyttäneensä vaadittavat paperit, jonka jälkeen paperit tuli antaa opettajille hyväksyttäväksi. Hän myös mainitsi yhden Satakunnan ammattikorkeakoulun opettajista vierailleen hänen kotimaan koulullaan vuotta aiemmin. Näin heillä oli jo valmiiksi jokin kontakti Satakunnan ammattikorkeakouluun ja he tiesivät jo jonkin verran etukäteen.

“The process was really easy because our teachers brought us in contact with the teachers in Satakunta University of Applied Sciences and one of the Finnish teachers visited our school in Belgium last year so we already had a contact and we knew something.” [HD]

Myös kaksi italialaista vaihto-opiskelijaa saivat kaikki tarvitsemansa tiedot omalta koulultaan. Kiinalainen vaihto-opiskelija sanoi oman koulunsa kansainvälisen toimiston auttavan häntä kaikessa. Italialainen vaihto-opiskelija kehui sitä, miten hyvin kommunikointi hänen oman koulunsa sekä Tiilimäen kampuksen välillä onnistui pelkän sähköpostin välityksellä. Hän kertoi saavansa vastauksen kaikkiin kysymyksiinsä Tiilimäen kampukselta erittäin nopeasti. Tämä haastateltava mainitsi sen olevan ensimmäinen kerta, kun hänen koulultaan lähtee opiskelija opiskelijavaihtoon Suomeen. Tästä syystä hänen opettajillaan oli runsaasti kysymyksiä Tiilimäen kampuksen opettajille opiskelijavaihtoa koskien. Italialainen vaihto-opiskelija sanoi yhtenä vaatimuksena vaihtoon lähtemiselle olleen hyvät kouluarvosanat. Hän ja toinen italialainen vaihto-opiskelija sanoi tämän lisäksi yhtenä kriteerinä olleen hyvä kielitaito. Kiinalainen haastateltava mainitsi kielitestistä, joka tuli läpäistä tietyllä arvosanalla, jotta vaihtoon lähteminen olisi mahdollista. Tämän lisäksi hän oli haastattelussa, jossa tuli kertoa, minkä takia haluaa lähteä vaihtoon sekä perustella mahdollisia kurssivalintojaan.

Kaksi ranskalaista vaihto-opiskelijaa kehui sitä, miten helposti heidän asumisensa Suomessa järjestyi. Molemmat kertoivat, että heitä pyydettiin ilmoittamaan mikäli he haluavat asua vaihtonsa aikana yksin tai vaihtoehtoisesti yhden tai useamman muun kanssa. Kyseiset haastateltavat tunsivat toisensa entuudestaan, sillä he opiskelevat samassa koulussa Ranskassa. He toivoivat saavansa jakaa asunnon yhdessä, mikä onnistui ongelmitta. Heidän lisäksi samaan asuntoon tuli myös kolmas opiskelija samasta koulusta. Kaikki vaihto-opiskelijat asuvat vierekkäisissä asunnoissa Porissa ja lähes kaikilla heistä on yksi tai useampia huonetovereita. Kaikki yksitoista haastateltavaa olivat sitä mieltä, että asuminen eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa on yksi opiskeluvaihdon parhaimpia puolia.

Haastateltavista kolme sanoi englannin kielen taitojensa kehittyneen vaihtonsa aikana pääasiassa muiden vaihto-opiskelijoiden seurassa ollessa. Unkarilainen vaihto-opiske-

lija totesi, ettei vaihto-opiskelijoilla ole kotona ollessaan muuta vaihtoehtoa kuin puhua englantia, jotta kaikki ymmärtävät toisiaan. Hän koki tämän erittäin positiivisena. Haastateltavat myös mainitsivat kokkaavansa usein yhdessä ja opettavansa toisilleen omien kulttuuriensa tyypillisimpiä ruokia. Italialainen vaihto-opiskelija sanoi tutustuneensa muihin vaihto-opiskelijoihin nopeasti ja oli yllättynyt siitä miten lyhyessä ajassa heistä tuli hänelle läheisiä. Kiinalainen vaihto-opiskelija kertoi olevansa luonteeltaan melko ujo ja koki asumisen eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa tekevän hänelle hyvää. Unkarilainen vaihto-opiskelija sanoi muiden kanssa asumisen helpottavan yhteisten aktiviteettien järjestämistä. Esimerkkinä hän mainitsi juhlien järjestämisen talolla tai yhdessä lähtemisen jääkiekko-otteluun. Ranskalainen vaihto-opiskelija sanoi opiskelijoiden usein vertailevan kulttuureitaan ja suhtautuvan kulttuurieroihin huumorilla. Belgialainen vaihto-opiskelija totesi eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa asumisen laajentavan maailmankuvaa. Yksi ranskalaisista vaihto-opiskelija sanoi yhdessä asumisen vaikuttavan toisinaan myös negatiivisesti. Hän sanoi vaihto-opiskelijoiden kiintyvän toisiinsa niin paljon, että heille tulee tavaksi liikkua pelkästään vaihto-opiskelijoiden ryhmässä. Tällöin suomalaisiin ja suomalaiseen kulttuuriin tutustuminen jää taka-alalle. Italialaisen vaihto-opiskelijan mielestä asumiseen vaikuttaa paljolti se, minkälainen huonetoveri opiskelijalla on. Hänellä oli huonetoveri, joka ei puhunut lähes mitään ja poistui harvoin huoneestaan. Haastateltava kuitenkin totesi tämän olevan harvinaista, koska usein opiskelijavaihtoon lähtevät ihmiset ovat sosiaalisia ja avoimia. Häntä ei haitannut hiljainen huonetoveri, sillä kaikki muut opiskelijat olivat kuitenkin lähettyvillä.

Yhdestätoista haastateltavasta kaksi olivat sitä mieltä, että hakuprosessi oli vaikea. Molemmat heistä ovat sosiaali- ja terveystieteiden alan työharjoittelussa Satakunnan ammattikorkeakoulun Tiilimäen kampuksella. Italialainen vaihto-opiskelija ihmetteli, miten paljon paperityötä oli ennen vaihtoon lähtöä. Häntä ohjeistettiin myös käymään lääkärintarkastuksessa, joka oli erittäin kallis. Hän päätti hoitaa asian heti, mutta myöhemmin hänelle kuitenkin selvisi, että lääkärintarkastuksessa on jokatapauksessa käytävä Suomessa työharjoittelun alkaessa. Haastateltava sai tietää asiasta vasta Suomeen saavuttuaan, minkä takia hän joutui maksamaan lääkärintarkastuksesta kahdesti. Kyseinen haastateltava myös mainitsi saaneensa työharjoitteluaan koskevat tiedot erittäin myöhään, mikä vaikeutti työharjoittelun käytännön asioiden hahmottamista. Myös un-

karilainen vaihto-opiskelija piti hakuprosessia epäselvänä ja vaikeana. Hän kertoi olevansa kotoisin pienestä kaupungista Unkarista ja käyvän siellä koulua, joka kuuluu isomman koulun piiriin. Kaikki opiskeluvaihtoa koskevat asiat tuli hoitaa sähköpostitse isomman koulun kautta. Haastateltava sanoi kommunikoinnin olleen hidasta, sillä vastauksissa kesti aina jonkin aikaa.

Aiemmissä kappaleissa selvisi, että haastateltavat saivat hakuprosessista tietoa opettajiltaan, koulunsa kansainvälisestä toimistosta sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun omilta nettisivuilta. Heiltä kysyttiin myös, mistä he saivat mahdollisesti tietoa kohdekaupungista ja –maasta. Haastateltavista neljällä oli aiemmin ollut ystävä Suomessa joko opiskelemassa tai töissä, joten haastateltavat saivat ystäviensä kokemuksiin perustuvia tietoja. He kertoivat kysyneensä ystäviltään säästä sekä koulunkäynnistä Suomessa.

Haastateltavista viisi etsi tietoa Porista ja Suomesta internetistä. Ranskalainen vaihto-opiskelija kertoi etsineensä tietoa siitä, mitä “erikoisia” asioita hän tarvitsee mukaan. Erikoisilla asioilla hän tarkoitti sellaisia matkatavaroita, joita hänelle ei itselle tullut mieleen ottaa mukaan, kuten paksu talvitakki. Unkarilainen vaihto-opiskelija kertoi katsoneensa Porin asukasluvun internetistä ennen tänne saapumista. Italialainen vaihto-opiskelija mainitsi etsineensä internetistä tietoa pääasiassa Suomen terveydenhuollosta ja tulevaan työharjoitteluunsa liittyvistä asioista, ei niinkään itse kaupungista tai maasta. Belgialainen vaihto-opiskelija sanoi kysyneensä tuutoriltaan ainoastaan Suomen säästä. Hän ei myöskään etsinyt tietoa Porista tai Suomesta etukäteen, sillä hän sanoi haluaneensa yllättyä.

“I didn’t really want to look for too much information because I wanted to be surprised” [HD]

8.4 Ennakkoluulot ja kommunikointi suomalaisten kanssa

Haastattelun neljännen teeman tarkoituksena oli selvittää, olivatko haastateltavat törmänneet suomalaisten mahdollisiin ennakkoluuloihin omia kulttuureitaan kohtaan ja jos olivat niin minkälaisiin. Tämän lisäksi heiltä kysyttiin, millainen kommunikaatio

suomalaisten ja vaihto-opiskelijoiden välillä on. Haastateltavista ainoastaan kolme olivat kuulleet tai itse huomanneet suomalaisten ennakkoluuloista heidän kulttuurejaan kohtaan. Italialainen vaihto-opiskelija mainitsi kuulleensa, että suomalaiset ajattelevat italialaisten myöhästelevän paljon. Hän kertoi tämän pitävän paikkaansa.

Ranskalainen vaihto-opiskelija ihmetteli, miten suomalaiset tuijottivat häntä ja muita ranskalaisia vaihto-opiskelijoita opiskeluvaihdon alussa. Se ei heitä kuitenkaan haitannut ja haastateltava totesi ymmärtäneensä sen olevan vain suomalainen tapa.

“At the beginning when we arrived, we felt like everybody was staring at us and we thought what is wrong with us. It was ok though, now we know that it is just the Finnish way and we don’t even care anymore.”

[HB]

Kysyttäessä haastateltavilta kommunikoinnista vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten välillä, vastaukset olivat melko samankaltaisia. Haastateltavista neljä oli huomannut suomalaisten välttävän englannin puhumista virheiden tekemisen pelossa. He tiesivät useimpien suomalaisten hallitsevan englannin kielen, joten he ihmettelivät, miten ujoja englannin puhujia suomalaiset kuitenkin ovat. Ranskalainen vaihto-opiskelija totesi monien suomalaisten innostuneen vaihto-opiskelijoiden seurassa liikkumisesta ja uskoi yhdeksi syyksi heidän englanninkielen taitonsa kehittymisen. Italialainen vaihto-opiskelija oli pettynyt siihen, miten joillakin suomalaisilla on tapana puhua ainoastaan suomea, vaikka ryhmässä olisi yksi tai useampia vaihto-opiskelijoita. Tällöin vaihto-opiskelijan on vaikea päästä aiheeseen mukaan. Hän kuitenkin sanoi suomalaisten vaihtavan kielen aina lopulta englantiin. Unkarilainen vaihto-opiskelija sanoi kommunikoinnin riippuvan suomalaisten iästä. Hän totesi suomalaisten nuorten puhuvan todella hyvää englantia, mikä tekee kommunikoinnin helpoksi. Hän sanoi työharjoittelunsa takia tekevänsä useita kotivierailuja ikäihmisten luona ja huomasi sitä kautta, että suurin osa ikäihmisistä eivät puhu tai ymmärrä englantia ollenkaan. Tällöin kommunikointi on vaikeaa.

Haastateltavista kolme sanoi kommunikoinnin riippuvan pääasiassa vaihto-opiskelijasta itsestään. Belgialainen vaihto-opiskelija kertoi itse olevansa hieman ujo ja koki vaikeaksi mennä puhumaan täysin tuntemattomille ihmisille. Hän totesi suomalaisille puhumisessa olevan suurempi kynnys kuin muille vaihto-opiskelijoille puhumisessa,

koska vaihto-opiskelijat ovat kaikki samassa tilanteessa. Heidän kanssaan on helpompi jakaa ajatuksia. Ranskalainen vaihto-opiskelija kertoi hänelle olleen alussa vaikeaa tutustua suomalaisiin. Hän kuitenkin totesi, että vaihto-opiskelijan tulee vain löytää oikeat ihmiset tutustumiseen. Toinen ranskalainen vaihto-opiskelija oli sitä mieltä, että kommunikointi on pääasiassa kiinni vaihto-opiskelijan itsensä luonteesta. Hän sanoi itse olevansa sosiaalinen persoona ja koki itselleen helpoksi “tehdä aloite” ja mennä tutustumaan suomalaisiin. Hän kuitenkin tiesi osan vaihto-opiskelijoista olevan ujompia ja mainitsi kommunikoinnin riippuvan enemmän luonteesta kuin kansalaisuudesta.

Ranskalainen vaihto-opiskelija nosti esille asian, jonka hän ajatteli huonontavan vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten välistä kommunikointia. Hänestä vaihto-opiskelijat liikkuvat liikaa ryhmänä ja tukeutuvat toisiinsa liian useasti. Tällöin halu tutustua suomalaisiin jää vähemmälle, mitä hän piti huonona asiana. Hän perusteli tämän toteamalla, että yksi suurimmista syistä lähteä opiskeluvaihtoon on usein kohdemaan ihmisiin ja kulttuuriin tutustuminen. Sama haastateltava myös lisäsi tähän, että vaihto-opiskelija ei tutustu suomalaisiin ellei itse sitä halua, sillä suomalaiset eivät “tee aloitetta”.

“As an exchange student like us, if you don’t want to meet Finnish people, you will not meet them because they will not be the ones approaching you.” [HC]

Haastateltavista kolme sanoi heillä olleen melko vähän tilaisuuksia tutustua suomalaisiin, koska tutustumisen täytyy pääasiassa tapahtua opiskeluajan ulkopuolella johtuen vähäisistä yhteisistä kursseista suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Ranskalainen vaihto-opiskelija mainitsi tutustuvansa suomalaisiin pääasiassa opiskelijoille järjestetyissä juhlissa. Italialainen vaihto-opiskelija sanoi yhteyden luomisen suomalaisiin opiskelijoihin olevan helpompaa, jos samalla kurssilla on useampia vaihto-opiskelijoita. Toinen italialainen vaihto-opiskelija kertoi olevansa ryhmässään ainut vaihto-opiskelija. Se ei häntä kuitenkaan haitannut, sillä hän kertoi opettajien laittavan hänet ryhmätoissa aina sellaiseen ryhmään, jossa kaikki osaavat puhua lähes sujuvaa englantia. Myös unkarilainen vaihto-opiskelija mainitsi olevansa yhdellä kurssillaan ainut vaihto-opiskelija. Sillä ei kuitenkaan ollut hänelle mitään merkitystä, koska kyseessä ei ollut interaktiivinen kurssi eli opiskelijat eivät olleet vuorovaikutuksissa toistensa

kanssa. Kiinalainen vaihto-opiskelija kertoi huomanneensa, että hänellä ja suomalaisilla opiskelijoilla on erilaisia tapoja tehdä asioita esimerkiksi ryhmätöissä.

Haastateltavista kolme mainitsi, että suomalaisten tuutorien eli vertaisopiskelijoiden kanssa ei liiemmin olla tekemisissä ensimmäisen tapaamisen jälkeen. Tähän he olivat hieman pettyneitä, sillä tuutorien kautta tutustuminen muihin suomalaisiin opiskelijoihin olisi ollut helpompaa. Ranskalainen vaihto-opiskelija kehui tuutorien vastaanottoa vaihto-opiskelijoiden saapuessa Suomeen sekä sanoi saaneensa heiltä kaikki tarvitsemansa tiedot vaihtoa varten. Hän kuitenkin totesi, että vaihto-opiskelijat eivät tunne tuutoreita oikeastaan lainkaan ja sanoi tuutoreiden järjestäneen alussa joitakin tapauksia, mutta ei liiemmin sen jälkeen. Kaksi italialaista haastateltavaa totesivat molemmat nähneensä tuutorinsa vain muutaman kerran sekä mainitsivat olleensa tekemisissä heidän kanssaan ainoastaan silloin, kun vaihto-opiskelijat ovat tarvinneet apua johonkin.

Haastattelun lopussa pyysin kaikkia haastateltavia kertomaan mahdollisesti jostakin hauskaasta tai epämiellyttävästä sattumasta, joka heille oli tapahtunut opiskeluvaihdon aikana. Tällä pyrin saamaan opiskelijoita nostamaan esiin jonkin kulttuurieron omien kokemustensa pohjalta. Haastateltavista jokaisella oli oma tarinansa, mutta tarinoiden joukosta on poimittu ne, jotka liittyvät parhaiten aiheeseen eli kulttuurieroihin ja mielikuvien muuttumiseen suomalaisesta kulttuurista. Ranskalainen vaihto-opiskelija kertoi olleensa suomalaisten opiskelukavereidensa kanssa saunomassa ja suomalaiset neuvoivat häntä olemaan saunassa alasti. Hän ei voinut missään nimessä kuvitella olevansa alasti muiden nähden ja oli myös hämmästynyt siitä, miten suomalaiset eivät peitelleet alastomuuttaan mitenkään myöskään pukukopeissa. Myös italialaisella vaihto-opiskelijalla oli hauska kokemus liittyen Suomen saunakulttuuriin. Hän oli Suomessa ensimmäistä kertaa saunoessaan ihmetellyt, mitä saunakiulussa olevalle vedelle on tarkoitus tehdä. Hän oli alkanut kaataa vettä päällensä, kunnes sisään tullut suomalainen mies oli hämmästyneenä kysynyt, mitä hän tekee. Lopulta hänelle oli selvinnyt, että vettä oli tarkoitus heittää kiukaalle.

Kiinalainen vaihto-opiskelija oli tutustunut suomalaiseen tyttöön, joka oli jo pidemmän aikaa ollut innostunut Kiinasta ja kiinalaisesta kulttuurista. Tyttö oli kutsunut vaihto-opiskelijan kotiinsa, mistä haastateltava oli todella hämmästynyt. Hän kertoi,

että Kiinassa ei kutsuta lähes tuntematonta ihmistä kotiin, vaan tapana on usein tavata jossakin muualla. Sosiaalinen elämä keskittyy Suomessa paljolti myös kotiin, vaikka monissa maissa tapana on usein tavata esimerkiksi ravintolassa illallisen merkeissä. Suomalainen tapa johtuu kulttuurisista muutoksista. Suomalaisten mielenkiinto ruoanlaittoa ja viinejä kohtaan on kasvanut, mikä taas on kasvattanut halua kestitä vieraita kotona. Kyseessä ei kuitenkaan ole usein virallinen tapaaminen, vaan ilmapiiri on rento ja avoin. (Alho 2010.)

Ranskalainen vaihto-opiskelija mainitsi ranskalaisesta tavasta antaa naiselle poskisuudelma aina tavattaessa. Hän kertoi tehneensä poskisuudelman molemmille poskille tavatessaan tuutorinsa ensimmäistä kertaa, ja tuutori oli ollut hämillään siitä mitä juuri oli tapahtunut.

“When I met my tutor for the first time, I did the French kisses to her and she was really confused about what just happened.” [HC]

9 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää miten Satakunnan ammattikorkeakoulun vaihto-opiskelijoiden mielikuvat Satakunnasta ja Suomesta vastasivat todellisuutta, sekä miten mielikuvat muuttuivat opiskeluvaihdon aikana. Asetettu tutkimustehtävä ratkaistiin toteuttamalla haastattelut, joiden avulla selvitettiin haastateltavien henkilökohtaisia kokemuksia opiskeluvaihtoon liittyen.

Tutkimukseen etsittiin vastauksia haastatteleamalla yksitellen yhtätoista Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijaa. Haastateltavien kokemusten tueksi tutkittiin aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä sähköistä aineistoa. Aineiston avulla selvitettiin mistä opiskeluvaihdossa on kyse ja mitä Satakunta tarjoaa vaihto-opiskelijalle, sekä mitä mielikuvalla ja kokemuksella tarkoitetaan. Näiden lisäksi teoriaosio koostui myös eri kulttuurien kohtaamisista ja suomalaisesta kulttuurista.

Tutkimuksesta selvisi, että opiskeluvaihtoon lähtemisen suurimpana syynä oli halu kokea uutta ja erilaista verrattuna totuttuun elämään kotimaassa. Kaikilla haastateltavilla oli jonkinlainen mielikuva Suomesta ja varsinkin suomalaisista jo ennen opiskeluvaihtoon lähtöä. Sen sijaan Satakunta ja erityisesti Pori olivat kaikille vieraita paikkoja. Näin ollen voidaan sanoa, ettei paikkakuntalähtöisyys ollut vaihto-opiskelijoille tärkeässä osassa, vaan Suomi oli ohjaavana tekijänä. Tutkimuksesta myös selvisi, että suomalaisten luonne oli yleisin tekijä haastateltavien mielikuvien muuttumisessa, mutta mielikuva oli muuttunut positiivisemmaksi.

Haastateltavista suurin osa piti vaihto-opiskelun hakuprosessia helppona. Hakuprosessin käytänteet vaihtelivat sen mukaan oliko haastateltava lähdössä Suomeen vaihto-opiskelemaan vai tekemään työharjoitteluaan. Työharjoittelun hakuprosessi koettiin osittain epäselvänä ja vaikeana. Vaihto-opiskelun ja työharjoittelun kannalta tärkeää tietoa haastateltavat olivat saaneet opettajiltaan, koulunsa kansainvälisestä toimistosta sekä internetistä, erityisesti Satakunnan Ammattikorkeakoulun omilta nettisivuilta. Näiden lisäksi osa haastateltavista oli saanut apua Suomessa aiemmin vierailleelta tai opiskelleelta ystävältään.

Haastateltavista vain harvat olivat kohdanneet ennakkoluuloja omia kulttuureitaan kohtaan. Vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten kommunikointi koettiin hieman heikkona. Haastateltavat oli pettyneitä siihen, miten tutustuminen ja kommunikointi suomalaisten kanssa kouluajana on vaikeaa vähäisten yhteisten kurssien vuoksi. Tutustuminen tapahtuu siis usein kouluajan ulkopuolella, mutta vaihto-opiskelijat pitivät suomalaisia ujoina puhumaan englantia. Suomalaisten varovaisesta kommunikoinnista huolimatta vastauksista voidaan päätellä, että kokonaisuudessaan vaihtoaika koettiin erittäin positiivisena.

10 LUOTETTAVUUSTARKASTELU

Kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioimaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta, jolloin puhutaan reliabiliteetistä ja validiteetistä. Tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa mittaus-tulosten toistettavuutta eli tutkimuksen kykyä antaa tutkimustuloksia, jotka eivät ole sattumanvaraisia. Reliaabelius voidaan todeta monella tavalla. Mikäli kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen tai jos samaa henkilöä tutkitaan useilla tutkimusker-roilla ja saadaan sama tulos, voidaan tulosta pitää reliaabelina. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 216.) Tämän tutkimuksen luotettavuutta voidaan pitää hyvänä, sillä toistettaessa tutkimus samoille henkilöille, tutkimustulokset olisivat luultavasti samat.

Toinen tutkimukseen liittyvä käsite on validius eli pätevyys. Sillä tarkoitetaan mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Mittarit ja menetelmät eivät aina ole yhtä tehokkaita kuin tutkija on suunnitellut. Esimerkiksi kyselylomakkeen kysymyksiin vastatessa vastaajat saattavat ymmärtää kysymykset eri tavalla kuin tutkija itse. (Hirsjärvi ym. 2004, 216.) Validiutta tarkastellaan jo tutki-musta suunniteltaessa eli määritellään käsitteet ja muuttujat, suunnitellaan aineiston-kerääminen ja varmistetaan, että tutkimuskysymykset kattavat koko tutkimusongel-man. (Vilka 2015, 193).

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja hänen rehellisyy-tensä, koska arvioinnissa on kyse tutkijan tekemistä teoista, valinnoista ja ratkaisuksista. Tutkijan tulee arvioida tutkimuksensa luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan poh-jalta. Luotettavuutta arvioidaan teorian, analyysitavan, tutkimusaineiston ryhmittelyn, luokittelun, tutkimisen, tuloksien ja johtopäätösten kannalta. (Vilka 2015, 195-197.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka kertomus tutkimuksen toteuttamisesta alusta loppuun. Aineiston tuottamisen olosuhteet tulisi kertoa selvästi. Esimerkiksi haastattelututkimuksessa kerrotaan paikoista, joissa aineistot kerättiin. Myös haastatteluihin käytetty aika, mahdolliset häiriötekijät ja virhetulkinnat haastat-telussa tulisi avata. Tutkijan esittäessä tulkintojaan tuloksista, tulee hänen perustella mihin päätelmät perustuvat. Tässä lukijaa helpottaa esimerkiksi suorat haastatteluo-teen, jotka rikastuttavat tutkimusselostetta. (Hirsjärvi ym. 2004, 217.) Tässä tutkimuk-sessa kerrottiin kaikki tutkimuksen vaiheet. Haastattelupaikat ja haastatteluihin käy-

tetty aika sekä mahdolliset häiriötekijät kerrottiin lukijalle. Tutkimustuloksia avattaessa mukana oli myös suoria lainauksia haastateltavilta, mikä helpottaa lukijan ymmärrystä tutkijan päätelmistä.

Haastattelun luotettavuuteen saattaa vaikuttaa se, että haastateltava voi pyrkiä antamaan sosiaalisesti suotavia vastauksia. Tällä tarkoitetaan sitä, että haastateltava antaa ylimääräistä tietoa, johon tutkija ei hakenut vastausta. Tällä haastateltava pyrkii antamaan itsestään kuvan esimerkiksi hyvänä kansalaisena tai paljon tietoa omaavana ihmisenä. Joistakin asioista, kuten taloudellisesta tilanteestaan, haastateltava taas saattaa vaieta mielellään. Näissä asioissa on suuria kulttuurisia eroja ja ratkaisevaa on, miten tutkija osaa tulkita haastateltavan vastauksia. Lisäksi haastatteluaineisto on kontekstija tilannesidonnaista. Ongelmana on, että haastateltavat saattavat puhua haastattelutilanteessa toisin kuin jossakin toisessa tilanteessa. (Hirsjärvi ym. 2004, 195-196.)

Yksilöhaastattelun ongelmana voidaan pitää sitä, että haastateltavat saattavat olla luontevampia ja vapautuneempia silloin, kun useampia henkilöitä on paikalla. Tutkijan on itse pohdittava minkälainen menettely omassa tutkimuksessa takaisi luultavasti parhaimman tuloksen. Haastattelumenetelmän valinta riippuu pääasiassa siitä, keitä haastateltavat ovat ja mikä on tutkimuksen aihe. (Hirsjärvi ym 2004, 199.) Tässä tutkimuksessa sekä haastateltavat että tutkija ovat nuoria opiskelijoita, mikä irroitti haastattelijan hieman tutkijan roolista. Haastateltavat pystyivät puhumaan haastattelijalle kuin koulukaverilleen. Tutkimuksen aiheessa perehdyttiin haastateltavien omiin kokemuksiin, joista he olivat innokkaita kertomaan heti haastattelua ehdottaessa.

Tässä opinnäytetyössä pyrittiin käyttämään mahdollisimman tuoreita lähteitä. Lähteistä osa on painettuja kirjoja ja osa internetistä. Sähköisiä lähteitä tarkasteltaessa tutkija oli kriittinen ja pyrki valitsemaan ainoastaan sellaisest sivustot, joiden uskoi olevan luotettavia. Joissakin tapauksissa sähköiset lähteet olivat luotettavampia kuin painetut kirjat, sillä internetistä löytynyt tieto oli ajankohtaisempaa.

11 POHDINTA

Tutkijalla oli jo pitkään ennen opinnäytetyön aloittamista varmuus siitä, että hän halusi aiheen olevan kansainvälinen. Sen tarkempaa aiheen rajausta ei vielä tuolloin kuitenkaan ollut tiedossa. Idea opinnäytetyön aiheelle täydentyi tutkijan keskusteltua erään Satakunnan ammattikorkeakoulun opettajan kanssa. Itse kansainvälisen työharjoittelun tehneenä tutkija koki vaihto-opiskelijoiden mielikuvien muuttumisen itselleen sopivana ja kiinnostavana aiheena.

Tutkimus eteni pääasiassa suunnitellussa aikataulussa. Tutkija osallistui opinnäytetyön suunnitteluseminaariin huhtikuun 2016 alussa, jonka jälkeen haastateltavien etsiminen aloitettiin. Kaikki haastattelut tuli tehdä toukokuun alkuun mennessä, koska vaihto-opiskelijat palasivat tuolloin kotimaihinsa. Haastattelut onnistuttiin tekemään huhtikuun aikana, minkä jälkeen aloitettiin niiden litterointi. Se vei suunniteltua enemmän aikaa varsinkin, kun tutkija kävi samanaikaisesti töissä. Alkukesän aikana litteroinnit saatiin kuitenkin tehtyä ja tutkimustuloksia alustavasti avattua varsinaiseen työhön. Kesän jälkeen kirjoittaminen eteni vauhdilla ja tutkija osallistui väliseminaariin lokakuun 2016 alussa.

Tutkimuksen tekemisessä haastavinta oli työmäärän jakaminen ja aikatauluttaminen. Alkuun pääseminen oli vaikeaa, eikä tutkija ollut varma mistä koko prosessi tulisi aloittaa. Opinnäytetyön ohjaajan tuki sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun verkkosivuilla olevat opinnäytetyöohjeet olivat merkittävä apu alkuun pääsemisessä. Kesän jälkeen tutkija jakoi työmäärän niin, että työtä tuli kirjoittaa joka päivä tietty määrä eteenpäin. Näin aikataulussa pysyminen onnistui.

Tutkimuksessa haastavaa oli myös se, että haastateltaviin oli vaikea saada yhteyttä. Satakunnan ammattikorkeakoululla ei ole lupaa paljastaa vaihto-opiskelijoiden nimiä tai yhteystietoja, joten tutkijan tuli itse löytää vaihto-opiskelijat. Tutkijan ystäväpiirissä oli kuitenkin henkilö, joka toimi tuutorina eli vertaisopiskelijana vaihto-opiskelijoille. Tätä kautta tutkija sai yhteyden muutamaan vaihto-oppilaaseen. Yhteydenotto tapahtui yhteisöpalvelu Facebook:in kautta yksityisviesteillä. Tutkija koki sen nopeaksi ja kohderyhmän huomioon ottaen sopivaksi tavaksi yhteydenottoon. Ongelmaksi

tuli kuitenkin se, että viestit eivät menneet jostakin syystä aina perille. Jo varmistuneiden haastateltavien apu kuitenkin auttoi saamaan yhteyden muihinkin vaihto-opiskelijoihin, ja kaikki olivat innolla tutkimuksessa mukana.

Tämä opinnäytetyö antaa tutkimusryhmälle yksityiskohtaista tietoa siitä, minkälainen mielikuva Satakunnan ammattikorkeakoulun vaihto-opiskelijoilla oli Satakunnasta ja Suomesta ennen vaihtoon lähtöä sekä siitä miten mielikuva muuttui vaihdon aikana. Tutkimuksesta selvisi kaikilla vaihto-opiskelijoilla olleen vahva mielikuva Suomesta ennen vaihtoa, mutta paikkakuntalähtöisyys ei ollut kellekään suuressa osassa. Oli mielenkiintoista huomata miten mielikuvat Suomesta ja suomalaisista vaihtelivat ja oli ilo kuulla miten positiivinen kokemus vaihtoaika Suomessa oli kaikille ollut.

11.1 Tilaajan palaute

Tämän opinnäytetyön arvion antoi toimeksiantajan eli Satakunnan ammattikorkeakoulun matkailuliiketoiminnan tutkimusryhmästä Vappu Salo, joka oli myös opinnäytetyön ohjaajana. Lehtori V. Salon mukaan (Salo sähköposti 26.10.2016) ”Tutkimus vastaa tilaajan asettamia tavoitteita. Tutkimusryhmä pystyy hyödyntämään saatuja tuloksia omassa työssään.”

LÄHTEET

- Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I – Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 3. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Alho, O. 2010. A guide to Finnish customs and manners. ThisisFINLAND magazine. Viitattu 9.9.2016. <https://finland.fi/>
- Arslan, S. Tiedustelu vaihto-opiskelijoiden lukumäärästä opinnäytetyötä varten. Vastaanottaja: emmi.salonen@student.samk.fi. Lähetetty 20.10.2016 klo 22.31. Viitattu 31.10.2016.
- Crislip, K. 2016. What is an exchange student? About travel. Viitattu 24.9.2016. <http://www.about.com/travel/>
- Free Mover Opiskelijavaihdon www-sivut. 2016. Mikä on Free Mover? Viitattu 20.9.2016. <http://www.opiskelijavaihto.fi/>
- Haapea, A. 'Kuinka Suomi saisi osansa kiinalaisturistien törsäyksestä?'. Chinese take-away – havaintoja Kiinasta. 11.2.2015. Viitattu 9.9.2016. <https://blogit.ulkoministerio.fi/>
- Hansel, B. 2007. The Exchange Student Survival Kit. 2. uud. p. Boston: Nicholas Brealey Publishing.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu - teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Isohookana, H. 2007. Yrityksen markkinointiviestintä. Helsinki: WSOY.
- Isomäki, L. Tiedustelu vaihto-opiskelijoiden lukumäärästä opinnäytetyötä varten. Vastaanottaja: emmi.salonen@student.samk.fi. Lähetetty 23.10.2016 klo 18.51. Viitattu 31.10.2016.
- Jimenez, H. 2016. Marketing. Viitattu 9.9.2016. <http://www.visitfinland.fi/en/marketing/>
- Järvinen, K., Tontti, J., Lindblom-Ylänne, S., Niemelä, R. & Päivänsalo, T. M. 2009. Sosiaalipsykologia. Helsinki: Otava.
- Kalliopuska, M. 2005. Psykologian sanasto. Helsinki: Otava.
- Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut a/ opiskelijaliikkuvuus Suomeen 2006-2015: korkeakoulut. 2015. Viitattu 28.10.2016. http://www.cimo.fi/palvelut/tilastoja_kansainvalistymisesta

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut b/Erasmus+ ohjelma koulutukselle, nuorisotoimelle ja urheilulle. 2016. Viitattu 19.9.2016. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus>

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut c/Nordplus ja muut pohjoismaiset ohjelmat. 2016. Viitattu 19.9.2016. http://www.cimo.fi/ohjelmat/nordplus_ja_muut_pohjoismaiset_ohjelmat

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut d/FIRST. 2016. Viitattu 19.9.2016. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/FIRST>

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n www-sivut e/Korkeakouluopiskelijoiden opiskelijavaihto. Viitattu 24.9.2016. http://www.maailmalle.net/opiskelu/vaihto-opiskelu/korkeakouluopiskelijoiden_opiskelijavaihto

Kotkavirta, J. 2002. Kokemuksen ehdot ja hahmot. Teoksessa Kokemus. Toimittaneet Haaparanta, L & Oesch, E. Tampere: Tampere University Press.

Palvelupiste Porinan www-sivut. 2016. Viitattu 26.9.2016. <https://www.pori.fi/index.html>

Peltomaa, H., Ahokas, A., Borshagovski, A., Blomqvist, K., Heltimoinen, A., Hongisto-Peltomaa, S., Kepsu, K. & Seitola, T. 2016. Lukion psykologia – Kurssi 1/Psykkinen toiminta ja oppiminen. Sastamala.

Perttula, J. 2008. Teoksessa Perttula, J. & Latomaa, T. (Toim.) Kokemuksen tutkimus: merkitys-tulkinta-ymmärtäminen. 115-162. 4. uud. p. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Porin kaupungin www-sivut. 2016. Viitattu 26.9.2016. <http://www.pori.fi/index.html>

Porin Seudun Matkailu Oy Maisa:n www-sivut. 2016. Viitattu 26.9.2016. <http://www.visityyteri.fi/>

Rauman kaupungin www-sivut. 2016. Viitattu 26.9.2016. <http://www.rauma.fi/visittrauma/visitrauma/etusivu>

Rissanen, R. 2016. Kansainvälisten asioiden sihteeri, Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori. Puhelinkeskustelu 31.10.2016.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Haastattelu – tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Salo, V. Palaute työstä. Vastaanottaja: emmi.salonen@student.samk.fi. Lähetetty 26.10.2016 klo 18.44. Viitattu 31.10.2016.

Salo, V. 2016. Ruokatuotannon lehtori, Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 10.10.2016.

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut a/Työelämä ja tutkimus 2016. Viitattu 29.9.2016. <http://www.samk.fi/tyoelama-ja-tutkimus/tutkimus/mmattikorkeakoulu>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut b/Tietoa meistä. 2016. Viitattu 17.9.2016. <http://www.samk.fi/tietoa-meista/>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut c/Strategia #SAMK2022. 2016. Viitattu 17.9.2016. <http://www.samk.fi/tietoa-meista/strategia/>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut d/Student exchange: how to apply. 2016. Viitattu 19.9.2016. <http://www.samk.fi/en/how-to-apply/#wearehappy>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut e/Palvelukeskus Soteekki. 2016. Viitattu 29.9.2016. http://web.samk.fi/public/viestinta/soteekki/SAMK_Soteekki_esite.pdf

Satakuntaliiton www-sivut a/Satakunnassa on 18 kuntaa. 2016. Viitattu 26.9.2016. <http://www.satakuntaliitto.fi/kunnat>

Satakuntaliiton www-sivut b/Maailmanperintökohteet. 2016. Viitattu 26.9.2016. <http://www.satakunta.fi/maailmanperintokohteet>

Symington, A. & Le Nevez, C. 2015. Finland. 8. uud. p. Australia: Lonely Planet Publications Pty Ltd.

Swallow, D. 2011. Culture Shock! Finland: a survival guide to customs and etiquette. 4. uud. p. New York: Marshall Cavendish Corporation.

The Magellan Exchange www-sivut. 2016. Welcome to The Magellan Exchange. Viitattu 19.9.2016. <http://www.magellanexchange.org/Default.aspx>

Toivonen, S. 2013. Tuppisuinen suomalainen on väärinymmärretty. Viitattu 9.9.2016. http://yle.fi/uutiset/tuppisuinen_suomalainen_on_vaarinymmarretty/6449583

Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus.

Visit Finland:in www-sivut. 2016. Viitattu 24.10.2016. <http://www.visitfinland.com/>

Vuoristo, K. V & Vesterinen, N. 2001. Lumen ja suven maa – Suomen matkailumaantiede. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

LIITE 1

Haastattelukysymykset

Teema 1: Suomen valikoituminen kohdemaaksi

1. Why did you choose to come to Finland and have you been here before?
2. Which places have you visited during your time in Finland?

Teema 2: Mielikuva Satakunnasta ja Suomesta sekä suomalaisuudesta ennen ja jälkeen vaihdon

1. What has been surprising to you about Finland and Satakunta?
2. What kind of vision did you have about Finland and Satakunta before coming here? Has the vision changed now?

Teema 3: Vaihto-opiskeluun hakeutumisen prosessi

1. How was the process of applying for student exchange before coming here? Where did you get information and was it correct?

Teema 4: Ennakkoluulot ja kommunikointi suomalaisten kanssa

1. Have you faced any preconceptions amongst Finnish people about your culture? If yes, what kind?
2. How is the communication between the exchange students and Finnish people? Can you mention any funny or unpleasant incident you have faced here when it comes to cultures?